

AJKA 2030

MUNKAKÖZI

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS A
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK FELÜLVIZSGÁLATA

VÁROSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Város-Teampannon Kft.
2017.

VÁROSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Ajka város Integrált 2015-ben jóváhagyott Településfejlesztési Stratégiájának társadalmasítási folyamatára is épülő, a várospolitikai döntéseket és településrendezési eszközöket hosszútávra megalapozó dokumentum

MEGRENDELŐ

Ajka város önkormányzata

Képviselője	Hornyák Attila	főépítész
	Tóth Gergely	stratégiai és fejlesztési referens

TERVEZŐ

Generáltervező: Város-Teampannon Kft.

Ügyvezető:

Koszorú Lajos	Vezető településtervező TT/1 01-1346	Város-Teampannon Kft.

Tervezők

Koszorú Lajos	Vezető településtervező TT/1 01-1346	Város-Teampannon Kft.

Szántó Katalin	Vezető településtervező TT/1 01-2054	Város-Teampannon Kft.

Polgár Judit	Szociológus	Üzenet Kft

Tokai Gábor	Tájépítész	Város-Teampannon Kft

Heckenast Judit	Közlekedéstervező K1d-1/01-5295	Heckenast & Heckenast Bt.

Örökségvédelmi Hatástanulmány

Kuslits Tibor	Építész
Belényessy Károly	Régész

TARTALOM

TARTALOM	3
1. BEVEZETŐ	5
1.1. FEJLESZTÉSI KÖRNYEZET	5
1.2. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLJA, IDŐHORIZONTJA, FELADATA	7
2. AJKA A PERSPEKTIVIKUS TORNA-VÖLGY 'FŐVÁROSA'	10
2.1. JÖVŐKÉP	10
2.2. CÉLRENDSZER	11
2.3. ÁTFOGÓ ÉS STRATÉGIA CÉLOK, BELSŐ KOHERENCIA	12
1. Átfogó cél: XXI. századi ipari várostérség	12
1.1 prioritás: Tartósan versenyképes feldolgozóipar és foglalkoztatás	13
1.2 prioritás: Intelligens specializációra épülő térségi gazdaságszervezés	13
1.3 prioritás: Dinamikusan fejlődő zöld-energia ipar	14
1.4 prioritás: Bővülő szolgáltató szektor, város-vidék kapcsolatra épülő térség-gazdaság	15
2. Átfogó cél: Városias sokszínűség, sokszínű városiasság	16
2.1 prioritás: Központok és alközpontok megújuló-bővülő rendszere	17
2.2 prioritás: Változatos, korszerű lakónegyedek - arculatépítő, szolidáris lakóközösségek	18
2.3 prioritás: Kulturális sokszínűség, kreatív miliő, innováció hagyományára épülő városimázs	19
3. Átfogó cél: Reziliens Torna-völgy	21
3.1 Prioritás: klímatudatos, hatékony térhasználatra ösztönző térszerkezet és természeti rendszerek	21
3.2 Prioritás: Egyensúlyos társadalomszerkezet, egészséges emberkincs	25
3.3 Prioritás: Torna-völgyi kultúrtájak közötti szinergia, térségi identitás felépítése	27
3.4 Prioritás: Városhálózati kapcsolatok, regionális és nemzetközi beágyazottság erősítése	29
2.4. HORIZONTÁLIS CÉL: INTELLIGENS AJKA – INTELLIGENS TORNA-VÖLGY	30
H1. Prioritás: IKT technológia vívmányaira épülő smart régió	30
H2. Prioritás: XXI. században érvényesíthető tudás, tudatosság, készségek	30
2.5. A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK MEGÚJÍTÁSÁNAK IRÁNYAI, ELVEI	31
2.6. A KONCEPCIÓ SZÁMOKBAN	34
2.7. VÁROSRESZEK TERVEZETT BERUHÁZÁSAI	34
2.8. SZERKEZETALAKÍTÁS ÉS INFRASTRUKTÚRAFEJLESZTÉS	36

1. BEVEZETŐ

1.1. FEJLESZTÉSI KÖRNYEZET

2003 óta, amikor Ajka önkormányzata a jelenleg hatályos Településfejlesztési Konceptióját jóváhagyta, a világban, Európában és Magyarországon is olyan radikális, sokszerű események és változások következtek be, amelyeknek jó eséllyel unokáink történelemkönyveiben is ott lesz a helye.

A 2004-es csatlakozás az Európai Unióhoz, az elmúlt évezred utolsó és az új évezred elejét jellemző gazdasági növekedés a hazai nehézségek ellenére egy alapvetően optimista jövőképet vetített előre. Annak ellenére is, hogy a népességcsökkenés már akkor látványos volt, a gazdasági-politikai átalakulásnak sokan voltak a vesztesei, az önkormányzatoknak fokozatosan csökkent a mozgástere és a világot is jelentős sokkhatások érték (2001/09/11, 2004-es ázsiai cunami). A tiszai ciánkatasztrófát alig több mint egy évtizeddel követte a **vörösiszap-katasztrófa**, amely Ajka és térsége modernkori történelmét drámai végkifejlettel zárta le. Az utána kevesebb, mint félévvel bekövetkező fukusimai tragédia végképp felhívta a figyelmet, hogy **a teljes biztonság illúziójától el kell búcsúznunk.** Ezekkel a jelenségekkel csak a **korábbinál erőteljesebb szolidaritással, együttműködéssel, közösségi összetartással lehet megbirkózni.**

Az **európai uniós források** segítségével a kilencvenes évek második felétől kezdve **dinamikusan fejlődött a közlekedési és a környezetvédelmi infrastruktúra, a települési környezet, az önkormányzati intézmények.** Az európai közlekedéshálózati tervek szerint, hosszabb távon, egy Dél-Európát Oroszországgal összekötő közlekedési folyosó fog **Ajka számára a szlovén főváros Ljubljanán át a Földközi-tengeri Koper kikötőjéig közvetlen vasúti kapcsolatot biztosítani.** A támogatott fejlesztések és a korszakot jellemző befektetési kedv **sikeres gazdasági struktúraváltást eredményezett Ajkán.** Ezek az eredmények ugyanakkor a társadalom csak szűkebb rétegének életminőségében hoztak javulást és anyagi gyarapodást. Igen **sokan a korábbinál bizonytalanabb, kilátástalanabb helyzetbe kerültek.** Ettől az ellentmondástól Ajka és térsége sem mentesült.

A **2008-ban bekövetkezett világgazdasági válság** alapjaiban rengette meg azt a képzetet, hogy a fejlődés egyet jelent a növekedéssel. Bár a tudósok már több évtizede jelezték, a tömegek és a politika szeme ekkor nyílt meg **a növekedés korlátaira** és az Európa szerte egész régiókra kiterjedő **népességcsökkenésre, elöregedésre, a képzetlenek egyre nagyobb arányú kiszorulására a munkaerőpiacról.** A vörösiszap-katasztrófával sokszorosan felerősített hatású gazdasági világválság sokkhatásából **Ajka egy fél évtized alatt sikeresen talpra állt,** folyamatosak a befektetések a városban, a munkanélküliek aránya minimális. A városnak ugyanakkor **a csökkenő népességű térsége új problémájával, a minőségi munkaerőhiánnyal kell megküzdenie.**

Az utóbbi években sokszerű **szervezeti-intézményi változásokkal** is szembe kell nézniük a helyi döntéshozóknak és a közösségeknek. Változások zajlottak és zajlanak az önkormányzati, a közigazgatási, az államigazgatási, az oktatási, egészségügyi, a szociális ellátó és a pénzügyi szolgáltató rendszerekben. A városoknak, községeknek, lakosságnak, vállalkozásoknak folyamatosan alkalmazkodniuk kell, újra és újra keresni a mozgásterük tágításának, biztonságuk javításának lehetőségeit.

Ajka számára fontos változás, hogy **járasszékhellyé vált.** Ugyanakkor a mindennapok a járásnál nagyobb térben zajlanak: Ajka körül egy olyan **városterység van kialakulóban,** amelynek határa nem azonos a járás határával, időben folyamatosan változik, különféle hatások befolyásolják és városi

szerepektől függően eltérő számú településre terjed ki. **Közel harminc településről a lakosság többsége Ajkára jár dolgozni, tanulni, vásárolni, míg a szűkebb vonzáskörzet 14-15 települése (járás települései és más szomszédos települések) szinte együtt él a várossal.**

Ajkának, mint jelentős ipari foglalkoztatónak, számolnia kell a gazdaság és a foglalkoztatás folyamataival. Az iparban belátható időn belül látványosan nőni fog az **automatizált és a számítógép által vezérelt gyártástechnológiák** szerepe. Középtávon **az iparnak jóval kevesebb, de jóval képzetten munkaeőre lesz szüksége.** Képzett társadalmi csoportokat a jó iskolák, rekreációs lehetőségek, vonzó lakáskínálat, a kulturális sokszínűség, az ún. „**kreatív miliő**” – **vagyis az innovációra, alkotásra, kezdeményezésre, kulturális sokféleségre, értékteremtésre nyitott és képes társadalmi közeg** tarthatja Ajkán. Egyidejűleg az **idősödő népesség egyre több egészségügyi, szociális, sajátos kulturális-szabadidős szolgáltatást igényel.** E szolgáltatások színvonalas biztosítása szintén szakképzett munkaeőt feltételez, ugyanakkor kevésbé képzett munkaeőt is le tud kötni.

Az egyre sűrűbben és korábban soha nem veszélyeztetett területeken is jelentkező árvizek (lásd Ajka 2014 Torna-patak), az egyre hosszabb ideig tartó nyári forróság, szárazság és más szélsőséges természeti jelenségek hatására a **klimaváltozás már Magyarországon is napi problémává** vált. A Párizsi klímacsúcson a világ országai, a felmelegedési folyamat mérséklése érdekében, megállapodtak a széndioxid-kibocsátás radikális csökkentéséről. A döntés kedvező a városoknak és térségeknek, mivel az ezt **szolgáló és az Európai Unió által támogatott energiahatékonysági és megújuló energetikai beruházások a közsféra, a vállalkozások és a háztartások költségvetésében is jelentős és fenntartható megtakarításokhoz vezet.** A technológiai fejlődés és a keresletbővülés miatt **e befektetések megtérülési mutatói egyre javulnak és a háttérpiac új munkahelyek ezreit hozza létre.**

Az **egyre gyakrabban bekövetkező szélsőséges időjárási és árvíz-aszály események miatt** halaszthatatlanná vált, hogy **a városok, térségek fenntartható módon csökkentsék kitettségüket a klímaváltozás hatásainak.** A megváltozott jogszabályok az önkormányzatokat ma már a **csapadékvíz elvezetése helyett a csapadékvízzel való gazdálkodásra kötelezik.** A csapadékvíz a lehető legnagyobb arányban a települések területén kell tartani és aszály, szárazság esetén hasznosítani: a kellő vízmennyiséghez jutó városi zöldfelületek párolgása a nyári hőhullámok, aszályos időszakok kellemetlen hatását mérsékli, a talajba beszívárogtatott tisztított csapadékvíz a patakok vízminőségének és vízháztartási egyensúlyát javítja, a csapadékvíz hasznosításával csökkenhet az egyre dráguló ivóvízkészlet locsolási célú hasznosítása. A korábban mesterségesen beszűkített **patakmedreknek az erre alkalmas helyszíneken több teret kell kapniuk, hogy ezáltal csökkenjen a lakott helyek árvízi veszélyeztetettsége.** A nagy összefüggő városi zöldfelületeken olyan „**esőkerteket**” kell kialakítani, ahol a város területére hullott csapadékot – megfelelő szűrést követően, helyben lehet elszívárogtatni. Ez a megközelítés új gondolkodást és intézményeket igényel, ám hatásukra **a városok, térségek védettebbek – új kifejezéssel „reziliensebbek” – zöldebbek, kékebbek, védettebbek és kellemesebb klímájúak lesznek.**

A reziliens városok, város térségek olyan robusztus – azaz erős, szívós, strapabíró – társadalmi és ökológiai rendszerek, amelyek képesek az erőteljes, ismétlődő, akár sokkszerű változásokkal, hatásokkal megbirkózni, azokhoz sikeresen alkalmazkodni, a jövőbeli változásokra, hatásokra felkészülni és az alkalmazkodás, felkészülés folyamatában rezilienciájukat tovább növelni.

Európa szerte **csökken a szülések száma, a társadalom öregszik.** A legnagyobb városokban és térségükben, illetve a legfejlettebb régiókban ezt ellensúlyozza a bevándorlás. Magyarországon a Közép-Magyarországi régió, továbbá a Nyugat-Dunántúli régió nagyváros-térségei és néhány osztrák határ menti települése a migráció nyertesei, az ország többi része viszont vesztese, nemcsak mennyiségi, hanem minőségi értelemben, hiszen elsősorban a **fiatalok, a képzettek indulnak el** az ország és Európa fejlettebb régiói felé. Az ún. **zsugorodó térségek** számára növekvő kihívás a kiépült infrastruktúra és a szolgáltatási színvonal fenntartása, az elengedhetetlen „racionalizálás”

(kihasználatlan közszolgáltatások megszüntetése) viszont tovább fokozza az elvándorlást (negatív spirál).

A gazdasági válság csak fokozta a korábban is jellemző **migráció** mértékét, amely **országon belül és határokon át keletről nyugatra, vidéki térségekből a várostérségek irányába** tart. E folyamatok társadalmi-gazdasági hatásait Ajka is érzékeli: a képzett fiatalok továbbállnak, míg Kelet-Magyarországról sokan jönnek, akik Ajkán szeretnék megtalálni boldogulásukat. Az utóbbi időszakban az arányait tekintve kisebb léptékű, **de sokszerűsége miatt annál több emberi drámával és társadalmi-politikai konfliktussal megterhelt menekültválsággal** kell Európának szembenézni. A **klimaváltozás erősödése ugyanakkor a jelenleginél sokkal jelentősebb léptékű, kontinensek közötti migrációt** is elindíthat a Föld legmelegebb éghajlatú térségeiből.

A demográfiai-társadalmi változások hatásaival a kooperáló közösségek, szervezetek tudnak eredményesen megbirkózni. Önkormányzat, vállalkozók, civilek és a lakosság közötti feladatmegosztás, az **infokommunikációs technológiára (rövidítve IKT) épülő szolgáltatási rendszerek** kialakítása, **vonzáskörzeten belüli kohézió céltudatos erősítésével** a szolgáltatások iránti kereslet fenntartása, **városhálózati beágyazottság** felépítése, erősítése biztosítja egy reziliens társadalom kialakulását.

A rezilienciára nyitott társadalom az olyan változásoknak – mint például a demográfiai zsugorodás - nem ellenáll, hanem a rugalmas alkalmazkodás változatos, kreatív eszközeivel a korábbinál még szívósabb, még kevésbé sérülékeny társadalmi egyensúlyi állapotot képes felépíteni.

1.2. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ CÉLJA, IDŐHORIZONTJA, FELADATA

A településfejlesztési koncepció felülvizsgálatának kötelezettségét és folyamatát a 314/2012. kormányrendelet határozta meg. A koncepció időhorizontját a jogszabály minimum 10 évben rögzíti, eszerint minimum 2027-ig kell előretekinteni (elfogadása 2017-ben tervezett). Ajka esetében ellentmondásos helyzetet teremt, hogy az elmúlt évben került kidolgozásra és ősszel elfogadásra a város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) anélkül, hogy az akkor már 12 éves településfejlesztési koncepciót is felülvizsgálhatta volna a város. Az összes járásközpont Integrált Településfejlesztési Stratégiájának kidolgozását a Belügyminisztérium kezdeményezte és finanszírozta annak érdekében, hogy az új európai uniós költségvetési ciklusban a járásszékhelyek áttekintsék középtávú fejlesztési igényeiket és megalapozott, rendszerbe szervezett projektek támogatását igényeljék. Az ITS időhorizontja az Európai Unió költségvetési ciklusa, ami a projektek kifizetésének végét is beleszámítva 2023-ban záródik. Az ITS, amelynek a jogszabály szerinti maximális időhorizontja 10 év, lefedi a 2025-ig tartó 10 éves periódust. A jövőképet az ITS az alábbiak szerint foglalja össze:

„Ajka Veszprém megye és a Közép-Dunántúli Régió egyik vezető ipari, szolgáltató, innovációs és energetikai központjává válik, ahol az egyre modernebb technológiákat és eljárásokat alkalmazzák az ott működő cégek. A város nemcsak korszerű munkahelyeket kínál, de sokszínű kulturális, rekreációs és közszolgáltató központja is az öt körülvéő térségnek. Ajka vonzó lakhatási feltételeket nyújt, nagyterjedésű és rendezett parkjaival, jól kiépített belső közlekedési kapcsolatokkal, jó színvonalú lakásállományával. A város kihasználatlan, felhagyott vagy alulhasznosított ipari területeit felszámolják vagy újrahasznosítják közösségi, rekreációs, illetve gazdasági célokra. A város lakosságán belül megáll a fiatalok arányának csökkenése.”

A középtávú városfejlesztési stratégia a következő célrendszer megvalósítását szolgálta:

ÁTFOGÓ CÉL	AJKA A TÉRSÉG EGYIK LEGPERSPEKTIVIKUSABB ÉS LEGZÖLDEBB VÁROSA		
STRATÉGIAI CÉLOK	AZ IPARVÁROS JÖVŐJE: FEJLŐDŐKÉPES IPARI ÉS GAZDASÁGI SZERKEZET MEGERŐSÍTÉSE	A VÁROS JÖVŐJE: AZ ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET MEGÓVÁSA ÉS FENNTARTHATÓ FEJLESZTÉSE	AZ EMBEREK JÖVŐJE: AZ EGYÉN ÉS A KÖZÖSSÉG BOLDOGULÁSÁNAK ÉS SIKERÉNEK SEGÍTÉSE
RÉSZCÉLOK	Új, magas hozzáadott értéket termelő munkahelyek létrejötte Kutatás, technológiai fejlesztés és innováció megerősítése Energiahatékonyság és megújuló energiahasználat arányának növelése	A városi lakás- és életkörülmények javítása: városkép, közterületek, közlekedési kapcsolatok fejlesztése, lakásállomány energetikai korszerűsítése Tájsebek, barnamezős területek rekultiválása, környezet-állapot javítása	Képzettségi szint emelése minden korosztályban Lakosság egészségi állapotának javítása, egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése Társadalmi szolidaritás és kohézió erősítése

A településfejlesztési koncepciónak **nagyobb szabadsága van az értékek és irányok meghatározásában, nagyvonalúbban kezelheti az aktuális fejlesztéspolitikai környezetet**, amely, mint az utóbbi években láthattuk – rövid idő alatt akár radikálisan is változhat. Tekintettel azonban az előző fejezetben bemutatott kiszámíthatatlanságra, a jövő tervezési nehézségeire, túl messzire sem érdemes tervezni. Ennek megfelelően több okból is racionális döntés **2030-ig** gondolkodni:

- 2030-ban zárul a soron következő 2020-27(+3 év) közötti időszakra szóló európai uniós költségvetési ciklus;
- 14 év egy olyan időtáv, – visszatekintve a város elmúlt 14 évére – amely alatt már látványos lépések tehetők még akkor is, ha csak kis lépésekben lehet előre haladni.
- 2021-ben és 2031-ben lesznek népszámlálások, így egyrészt harmad-félideőben látható lesz, hogy az ITS mennyiben szolgálta a koncepció távlatosabb céljainak megvalósulását, illetve 2031-ben mérhető lesz a koncepcióban kitűzött célok társadalmi hatása.

Az előbbi alfejezet értékelése alapján jól látható, nagyon sok és összetett változás zajlik, ami nagymértékben nehezíti a hosszabb távra gondolkodást. **Konkrét intézkedések helyett hosszú távra értékeket és irányokat tudunk rögzíteni. Rugalmas tervezésre van szükség:** minimalizálni kell a nagy nehézséggel megváltoztatható döntéseket. A korábbinál **nagyobb szerepet kell kapnia az ütemezésnek**, elfogadva, hogy nem tudunk mindent ma eldönteni. **Elkerülhetetlenné válik, hogy térségben gondolkodjunk:** a fenntartható, kiegyensúlyozó térszerkezet nem tervezhető olyan mesterséges határokhöz kötötten, mint a települések közigazgatási határa, a népesség mozgása is egyre nagyobb térben való gondolkodást igényel.

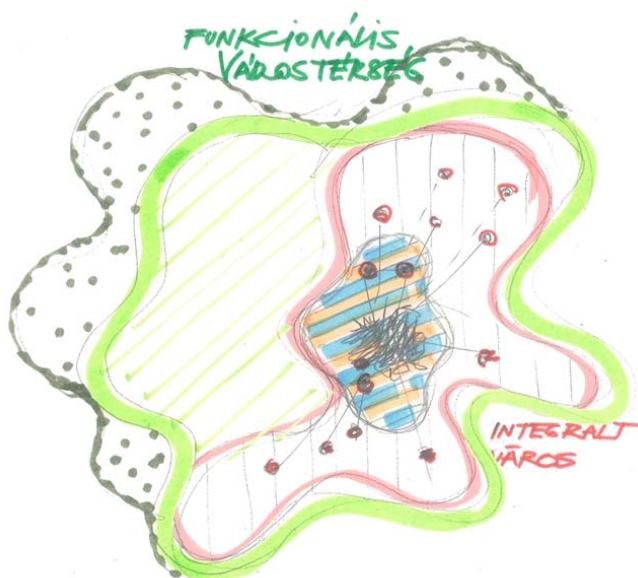
Azok az értékek, amelyek mentén Ajka a jövőjét kívánja alakítani, a 2015-ben elkészült Integrált Városfejlesztési Stratégiát megalapozó egyeztetések, műhelynapok során nagyrészt felszínre

jöttek, és a dokumentumban érvényesültek. A most készülő településfejlesztési koncepció hosszabb távra, 2030-ra tervez, így, bár a realitásokat nagymértékben figyelembe kell vennie, nem kötik az aktuális megvalósíthatósági feltételek. Feladata, hogy **értékvezérelt irányokat, beavatkozási célterületeket, tematikákat határozzon meg és megalapozza a településszerkezeti terv döntéseit.**

2. AJKA A PERSPEKTIVIKUS TORNA-VÖLGY 'FŐVÁROSA'

2.1. JÖVŐKÉP

A ITS-ben megfogalmazott jövőkép fő sarokpontjait megtartva, a 2030-ra egy nagyvonalúbb, térben és időben tágabb, értékekre fókuszáló, a különféle szereplők közötti együttműködés erősödésére tudatosan építő jövőképben gondolkodunk:

Ajka funkcionális várostérsege: sárga-kék szín a több központú Ajkát, a piros a járást, a zöld az elővárosok együttesét, a zöld a 2011. évi munkaerőpiaci központ és egyúttal a Torna-völgyét jelöli (saját szerkesztés)

hálózatok egymást erősítve - „szinergiában” - biztosítják. A szervezett felújítások folytatása és az irányított beruházások révén **javuló energia háztartású, változatos sűrűségű, gazdaságosan üzemeltethető, kompakt lakónegyedek** arculatát az ott élő lakóközösségek egyre aktívabban és egyre tudatosabban alakítják, hozzák létre **saját tereiket, hagyományaikat, melyek kötődésüket és a szolidaritást** erősítik, másrészt a lakónegyedek vonzerejét, ingatlanpiaci pozícióját is javítják.

A Torna-völgy által felfűzött, különféle együttműködési formákba, rendszerekbe, hálózatokba szerveződő települések és társadalmi csoportok számára Ajka egyre sokszínűbb **kulturális, rekreációs és közszolgáltató központtá** és értékőrző, értékteremtő, érdekvédő, sportoló, természetjáró, segítségnyújtó **közösségek, akciócsoportok otthonává és találkozóhelyévé** válik. A lakóközösségek, a helyi és városi közintézmények, a vállalkozások és a civil szervezetek összehangolt programja eredményeként markánsan javul a **Torna-völgy lakosainak mentális és fizikai egészségi állapota**. A javuló egészségi állapotú, aktív, az újra nyitott kezdeményező közösségek biztosítják azt a „**kreatív miliőt**”, ami a gyorsan változó világunkhoz való **folyamatos és gyors alkalmazkodás, a reziliens térség** elengedhetetlen feltétele.

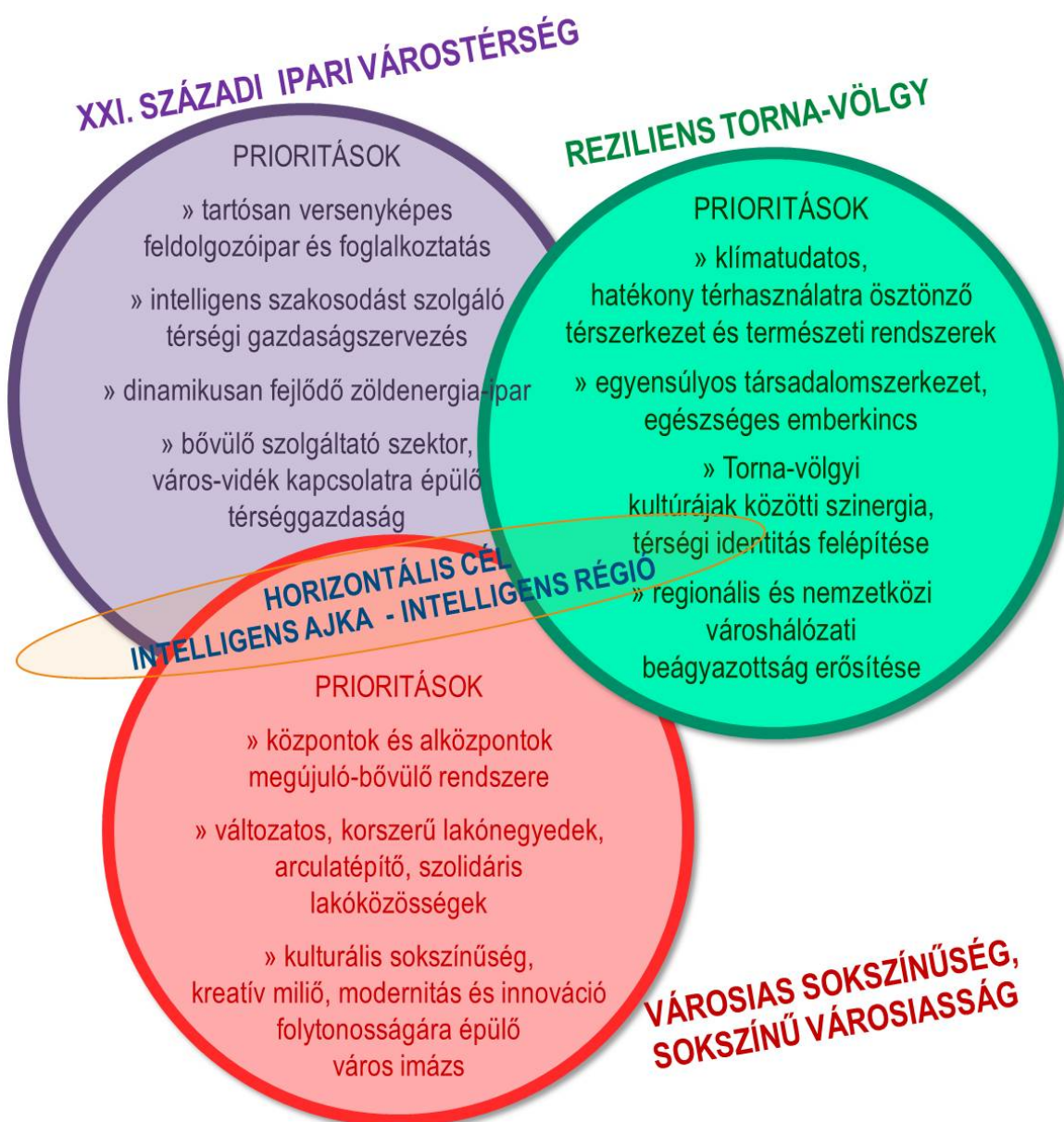
Ajka a Közép és Nyugat-Dunántúl határtérségének stabil vonzáskörzetű **foglalkoztatási, térségi gazdaságszervező és oktatási-szakképzési központja**, a hektikusan változó társadalmi, gazdasági, politikai környezethez **rugalmasan alkalmazkodni képes emberkincssel, vállalkozókkal, civil és helyi közösségekkel és közintézményekkel**.

A kiegyensúlyozott foglalkoztatást és a város gazdasági egyensúlyát a gyors technológiai fejlődésre dinamikusan reagáló, exportképes feldolgozóipar, az **új szervezeti formákra, társadalmi innovációkra nyitott** közszolgáltatások és piaci szolgáltatások bővülő kínálata, a dinamikusan fejlődő zöldenergia ipar, a karbantartási-felújítási-új építési igények egyensúlya által folyamatosan munkával ellátott építőipar, a korszerű, intelligens, „**smart rendszerekre**” épülő városüzemeltetés, és társadalmi

A Torna-völgyi táj közösségei közötti együttműködést erősíti az a tény, hogy a **klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, a szélsőséges időjárási és vízjárási jelenségekre való felkészülés csak a vízgyűjtő-terület léptékében lehetséges**. A klímaváltozásra való felkészülés intézkedéseinek és a természeti-táji-kulturális értékek hasznosításának összekapcsolásával nem csupán egy jól alkalmazkodó, „reziliens” kultúrtájává válik a Torna-völgy, hanem kialakul egy **kerékpárral, gyalogosan bejárható térségi „kék és zöldfolyosók-hálózata”**. A kikapcsolódásra alkalmas helyekben, terekben gazdag rekreációs hálózat összeköti Ajka központját, a helyi közösségi tereket, parkokat, sportolási kínálatokat, szőlőhegyeket, majd a Balaton-felvidék, a Somló, Magas-Bakony és a Dél-Bakony természeti-kulturális értékeit.

2.2. CÉLRENDSZER

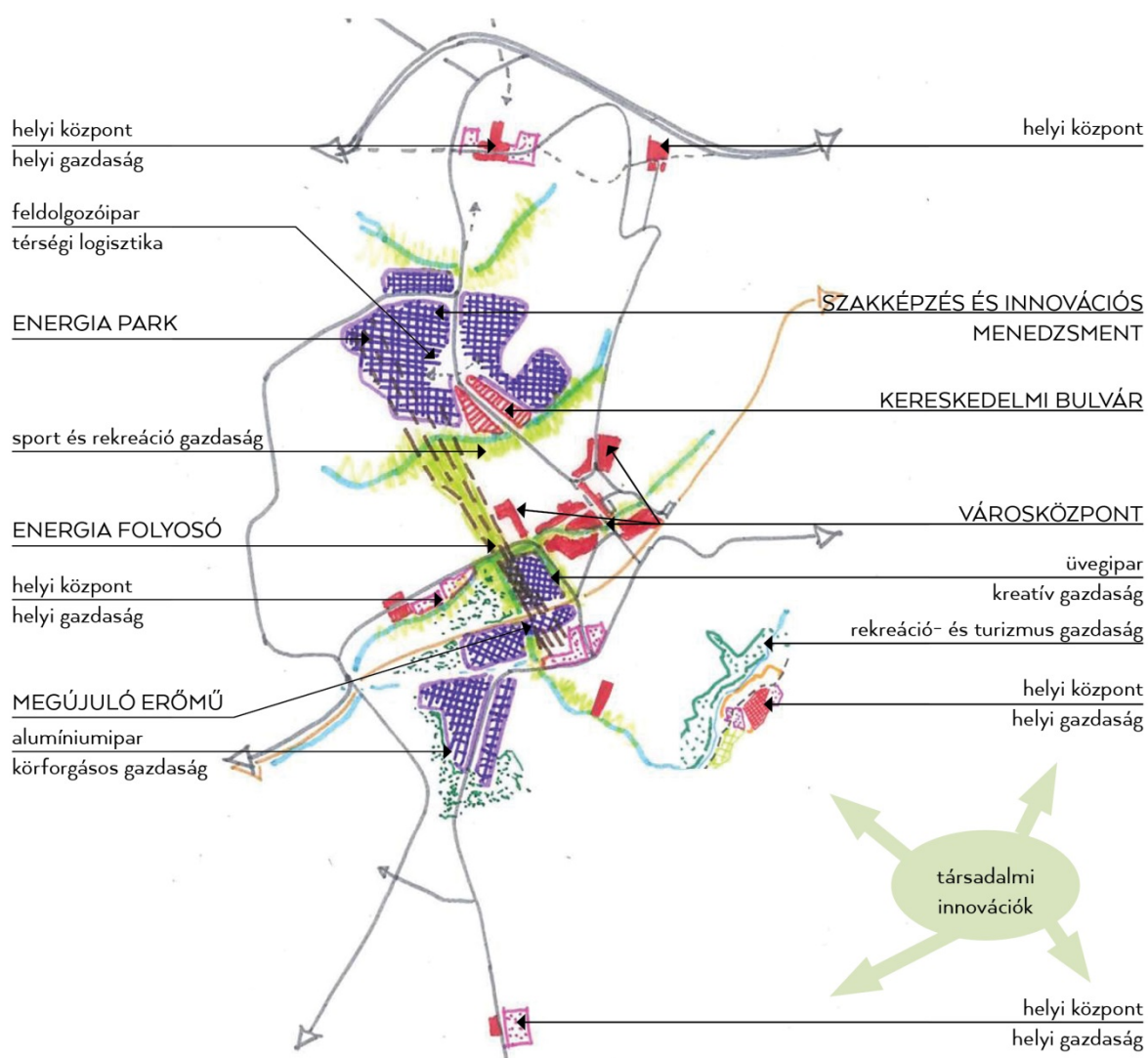
AJKA, A PERSPEKTÍVIKUS TORNA-VÖLGY „FŐVÁROSA”

2.3. ÁTFOGÓ ÉS STRATÉGIA CÉLOK, BELSŐ KOHERENCIA

1. ÁTFOGÓ CÉL: XXI. SZÁZADI IPARI VÁROSTÉRSÉG

Ajka alkalmazkodóképességének fontos mércéje, hogy mennyiben képes a gazdaság jelenlegi versenyképességét az egyre gyorsabb ütemű változások időszakában megtartani. A koncepció részben a **jelenleg erős feldolgozóipar továbbfejlesztésében, részben új irányok felé nyitásban** – a „több lábbon állásban” látja a versenyképesség megőrzésének, erősítésének feltételét. A jórészt összeszerelő jellegű ipari foglalkoztatás dominanciájából következő **kitettség mérséklése**, a **magasabb jövedelmet termelő munkahelyek** arányának növelése a **szolgáltatószektor** bővülését és minőségi fejlődését igényli. Szóba jöhet új, vagy eddig tudatosan kevésbé ösztönzött irányok az Ajkához kötődő **régi brand – az ólomkristály üveg-ipar új életre keltése, a körforgásos gazdaság** lehetőségeinek kibontakoztatása, különösen az alumínium ipar tekintetében, és a **zöldenergia**, Ajka regionális energetikai ellátó szerepére is tekintettel.

Gazdaság és foglalkoztatás térszerkezeti jövőképe (saját szerkesztés)

1.1 PRIORITÁS: TARTÓSAN VERSENYKÉPES FELDOLGOZÓIPAR ÉS FOGLALKOZTATÁS

Cél, hogy a város beszállítói (járműipar, szerszámgépgyártás) szerepe tartósan fennmaradjon. Ennek első pillére, hogy a vállalkozások nyitottak legyenek az **új technológiák alkalmazására és a gyorsan változó piaci igényekhez való alkalmazkodásra**. Ehhez szükségük van jól képzett munkaerőre. A **képzett munkaerő-hiány csökkentésének** első (de nem egyedüli) feltétele a képzettség biztosítása: **ajkai vállalkozások duális felsőfokú képzésben való részvételének kiszélesítése és a XXI. századi kihívásokhoz való alkalmazkodásra felkészítő ajkai középfokú oktatás és szakképzés megteremtése**.

A másik pillért a **versenyképes munkahelyek** jelentik, hiszen a képzett szakembereket csak ilyen munkahelyeken lehet megtartani. A versenyképes munkahelyek jellemzői: vonzó fizetés és az egyénre szabott béren kívüli juttatások rendszere; az egyéni kibontakozás, továbbfejlődés, karrierépítés lehetősége; továbbá a sajátos élethelyzetekkel, személyiségi adottságokkal szemben empatikus, befogadó-megkülönböztetésmentes, támogató attitűd. A családbarát, kerékpáros-barát, „zöld” vagy más kritériumoknak való megfelelés, a társadalmi felelősségvállalás különféle formái egyre több magasan képzett szakember számára jelenthetnek vonzerőt.

A harmadik pillér a **versenyképes városi miliő**. Ezzel összefüggésben olyan adottságokat mérlegelnek a döntéseiket meghozó képzett fiatalok, mint a lakhatási feltételek, gyermekek iskoláztatási lehetősége, szabadidő eltöltés feltételei, az ingergazdagság, nyilvános helyek befogadó-megkülönböztetésmentes attitűdje, egészségügyi ellátás színvonala stb.

Koherencia

Erős kölcsönhatás „egyensúlyos társadalomszerkezet, egészséges emberkincs”, „bővülő szolgáltató szektor, város-vidék kapcsolatra épülő térséggazdaság”, a „központok és alközpontok megújuló-bővülő rendszere”, a „kulturális sokszínűség, kreatív miliő, modernitás és innováció folytonosságára épülő városimázs” prioritásokkal.

1.2 PRIORITÁS: INTELLIGENS SPECIALIZÁCIÓRA¹ ÉPÜLŐ TÉRSÉGI GAZDASÁGSZERVEZÉS

A Mechatronikai és Járműipari Klaszter szervezettel Ajka megalapozta térségi gazdaságszervező szerepét. A gazdaságszervezés a klaszterszervezet által, vagy belőle kinövő üzleti szolgáltatótevékenység, amely tevékenység további üzleti szolgáltatások iránti keresletet is generál a városban. A 2017-ben **10 éves klaszter látványos eredménye lehet a tervezett oktatási-fejlesztő központ és inkubátorház** alapjainak lerakása. Az intézmény biztosítani fogja a **felsőfokú duális képzésben való részvétel** bővítésének a lehetőségét, ösztönözi a térségi specializációhoz illeszkedő K+F tevékenységet és elősegítheti a **jármű –és mechatronikai ágazat területi koncentrációjában rejlő előnyök kiaknázását**. Ennek egyik eleme Ajka térségi logisztikai szerepének erősítése.

¹ Az intelligens specializáció a régiók gazdasági átalakulásának innovatív stratégiája, és immár kulcsfontosságú része azoknak az erőfeszítéseknek, amelyeket az Európai Unió azért tesz, hogy régiói kilábaljanak a recesszióból. Az a lényege, hogy egy régiónak ki kell választania korlátozott számú prioritást a saját erősségei és a nemzetközi specializáció alapján. A stratégiához elengedhetetlen, hogy a támogatási és beruházási intézkedések ne aprózódjanak el, és hogy a strukturális alapok korlátozott számú prioritásra koncentrálódjanak – azokra, amelyekben a legnagyobb a fejlődési potenciál. Az *intelligens specializáción alapuló kutatási és innovációs stratégiák kidolgozása* 2014-től kezdve a strukturális alapokhoz való hozzájárítás egyik előfeltétele.

A térségi gazdaságszervezés **létrehozandó menedzsment szervezetének** második stratégiai feladata a **képzett munkaerő-hiány csökkentő intézkedések menedzselése, koordinációja**. A menedzsment és a város a vállalkozásokkal, a térség önkormányzataival, érdekképviselletekkel, iskolákkal, szakképző intézményekkel, munkaügyi központtal **létrehoz egy platformot**, amely kidolgozza és irányítja a „**versenyképes munkahely-versenyképes munkaerő**” **stratégiák** (lásd 1. prioritás) kidolgozását, a végrehajtáshoz szükséges személyi és eszközfeltételek megteremtését.

A menedzsment harmadik fontos feladata, hogy a **Nemzeti Szakosodási Stratégia (úgynevezett 3S Stratégia)² végrehajtásának ajkai teendőit** meghatározza és végrehajtását koordinálja, menedzselje. A 3S Stratégia Veszprém megyét az úgynevezett „Tudás régiók” és „Ipari Zónák” határmezsgyéjén helyezi el. A megyei területfejlesztési Stratégia szerint Ajka a Székesfehérvár-Várpalota-Veszprém- Ajka innovációs ipari tengely nyugati kapuja. Ajka elsősorban a **K+F eredmények ipari hasznosításának elősegítésében, innovációk piacra jutásának** ösztönzésében, támogatásában, játszhat szerepet a gazdaságszervezés eszközeivel.

Negyedik feladat, hogy a **nagy múltú, Ajkának nemzetközi ismertséget hozó üvegipar** szereplőivel vizsgálja a továbblépés, megújulás lehetőségét, irányait (termékpaletta, technológia, design) feltételeit, eszközeit (beruházás, szervezetfejlesztés, menedzsment, marketing, stb). Az üvegtermékek iránt a világban erős a kereslet, fontos lenne, hogy Ajka „meglovagolja ezt a hullámot”: **bejáratott márka megtartása sokkal könnyebb, mint új felépítése**. Emellett vizsgálható **új karakteres ajkai termékek bevezetése az alumíniumipari hagyományokra és az ágazat új technológiai eredményeire, pl. körforgásos gazdaságba való erőteljes bekapcsolódásra építve**. Ajka regionális villamos energia szolgáltató szerepére építve akár egy ajkai **zöldenergia „brand”** is felépíthető.

Koherencia

Erős kölcsönhatás „egyensúlyos társadalomszerkezet, egészséges emberkincs”, „bővülő szolgáltató szektor, város-vidék kapcsolatra épülő térséggazdaság”, a „központok és alközpontok megújuló-bővülő rendszere”, „kulturális sokszínűség, kreatív milió, modernitás és innováció folytonosságára épülő városimázs” prioritásokkal.

1.3 PRIORITÁS: DINAMIKUSAN FEJLŐDŐ ZÖLD-ENERGIA IPAR

Ajka 1949 óta regionális szerepű villamosenergia-szolgáltató központ. A jelenlegi nevén Bakony Erőmű Zrt., hulladékhőjét hasznosítva, a város lakótelepeinek távfűtés és melegvíz-ellátása számára biomasza alapú hőenergiát biztosít. Az ajkai zöld-energia ipar fontos mérföldköve lesz az **Erőmű korszerűsítése**, hozzájárulva a városban élők egészségi állapotának javulásához.

A zöldenergia-ipar másik fontos szegmensét a **piaci szereplők beruházásai** adják, részben **megújuló energia-** (jelenlegi jogi környezetben elsősorban napenergia-) **termelő beruházásaikkal**, részben pedig úgy, hogy a **vállalkozások energiaigényének kielégítésében növelik a**

² Smart Specialization Strategy

megújuló források szerepét. A tervezett naperőmű-beruházások (2, 4 MW a Damjanich utcai zagytározó területén, illetőleg 20MW az ipari park területén még akkor is hozzájárulnak a város pozitív imázsához, ha az általuk megtermelt zöldenergia a nagyrendszerbe kerül betáplálásra.

Harmadik jelentős hozzájáruló az **önkormányzati és a lakossági szektor**. A város rövid távú tervei között szerepel a csatlakozás a **Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségéhez**, amelynek tagtelepülései önként vállalják, hogy a területükön megvalósítják az EU klímával és energiával kapcsolatos célkitűzéseit, azaz **2030-ig legalább 40%-kal csökkentik a CO₂ kibocsátásukat**, és hogy a csökkentés és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megvalósítása érdekében összehangolt szemléletmódot alkalmaznak. Ezt a vállalást az önkormányzat a vállalkozásokkal és a lakossággal közösen tudja teljesíteni egy ún. **Fenntartható Energia-és Klímaakcióterv (SECAP)** alapján, amelynek módszertanát a Szövetség meghatározta, és amelynek elkészítése európai uniós forrásból finanszírozható. A **„Fenntartható Energia és Klímaadaptációs Cselekvési Terv elkészítése (adaptáció=alkalmazkodás)** a célirányos források rendszerbe szervezett, hatékony felhasználását alapozza meg.

Koherencia

Erős kölcsönhatás a „klímatudatos’, hatékony térhasználatra ösztönző térszerkezet és természeti rendszerek”, „egyensúlyos társadalomszerkezet, egészséges emberkincs”, „társadalmi sokféleséget tükröző korszerű lakónegyedek, arculatépítő, szolidáris lakóközösségek” prioritásokkal. Kölcsönhatás a „bővülő szolgáltató szektor, város-vidék kapcsolatra épülő térség-gazdaság”, „kulturális sokszínűség, kreatív miliő, innováció hagyományára épülő városimázs” prioritásokkal.

1.4 PRIORITÁS: BŐVÜLŐ SZOLGÁLTATÓ SZÉKTOR, VÁROS-VIDÉK KAPCSOLATRA ÉPÜLŐ TÉRSÉG-GAZDASÁG

A szolgáltató szektorban zajló változások egyike a **közszolgáltatások, a piaci, illetőleg a non-profit szolgáltatók közötti határ elmosódása**. A túlnyomóan a helyi gazdaságot erősítő szolgáltató szektor fejlődése **öngerjesztő folyamat**, hiszen a szereplők egymás kínálatai iránti keresletet is **növelik**. A társadalmi tudatosság erősítésével egyfelől, a nyitvatartási időnek a fogyasztói igényekhez való igazításával, speciális szolgáltatásokkal (pl. házhoz szállítás, hétvégi szolgáltatás stb.) másfelől, fokozatosan növelhető a városban és térségében kínált szolgáltatások preferálása a könnyen elérhető nagyvárosi versenytársaikkal szemben (jövedelmek növekvő arányának helyben történő elköltése).

Az **egészséggel összefüggő szolgáltatásokban** is egyre nő a piaci szereplők szerepe (közszolgáltatások kiszervezése, wellness jellegű szolgáltatások). A kórház jelenléte lehetőséget ad az egészség és wellness szektor piaci alapú fejlődésére, különösen, ha ez az elem beépül a versenyképes munkahelyek többlétszolgáltatás-rendszerébe (szűrések, gyógytorna stb.).

Kulturális szolgáltatások terén az állam, az önkormányzatok és a nonprofit-szféra egyre erősebben támaszkodik a **piaci szereplők mecénási szerepére**, de a kultúrában is egyre nő piaci alapú szolgáltatások szerepe. A kultúra komoly felhajtóerőt jelent a **vendéglátó és turisztikai szolgáltatások számára**. Szektorokon átívelő feladat a **sport- és rekreációipar** és az általuk is erősített **turisztika fejlesztése**.

Többszereplőssé vált és bővül az **oktatási-képzési szektor**. A piaci alapú oktatási-képzési szolgáltatások keresletét az ösztöndíjak, paktum programok, a dolgozók továbbképzésének vállalkozók általi támogatása és a lakosság tudatosodása egyaránt növelhetik (nyelvtanulás, informatikai képzések, OKJ-s képzések, távtanulási formák). Egyre bővül **az idősök életminőségét javító szolgáltatások iránti igény**, a kínálat ebben a vonatkozásban is megoszlik a három szektor

között, ugyanakkor a piaci szektor jelenléte komolyabb fizetőképes keresletet feltételez, ami Ajkán és térségében ugyan igen korlátozottan, de jelen van.

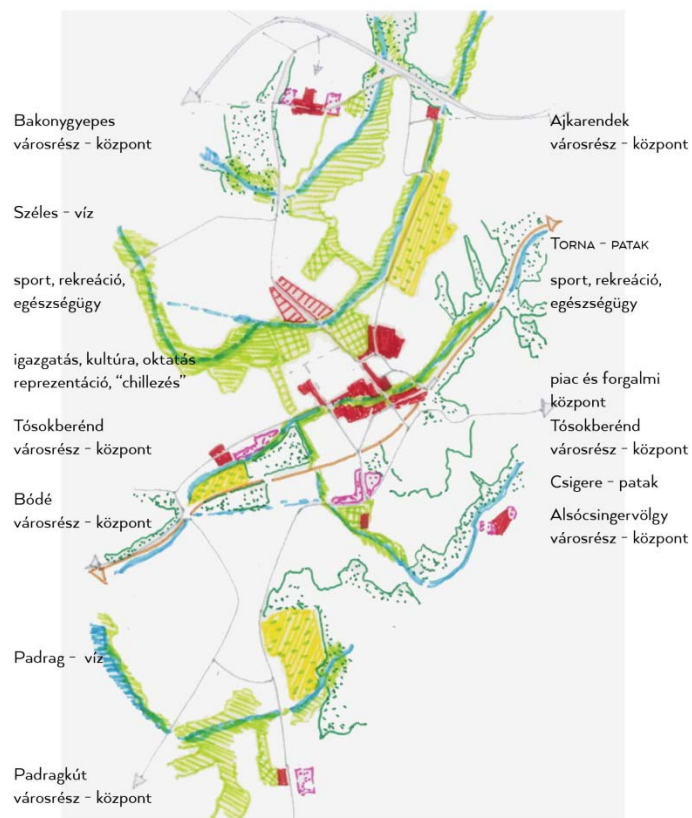
Jelentős szolgáltatókat tömörít a **városüzemeltetés**, melynek hatékonysága az **intelligens (smart) rendszerek** szerepének növelésével és az **„elővárosi településekkel” közösen működtetett rendszerelemek** révén (pl. közösen fenntartott tájgondnokság) nagymértékben növelhető.

A szolgáltatási kínálatot bővíti a korábban is működő, de a közösségi médiák által forradalmasított **megosztásos gazdaság**. A megosztásos gazdaság hozzájárul a kihasználatlan, szunnyadó kapacitások kihasználásához (üres, nem használt ingatlanok, egy-két utassal ingázó autók, kihasználatlan gépek, eszközök stb.). Ha egy város vagy térség nem üldözi, hanem **ellenőrzött mederbe tereli**, akkor ez a **társadalom széles rétegei számára tesz hozzáférhetővé a hagyományos gazdaságban megfizethetetlen szolgáltatásokat**, miközben sok esetben **közösségépítő ereje** is van és jótékonyan hat a **„kreatív miliő” erősödésére**. Különösen a **szociális gazdaság** (pl. felhagyott zártkertek bérlése szociális kertészeti célra), lakásgazdálkodási gondok kezelésére (vállalatok általi lakásbérlés), **szociális szolgáltatások** (szabad humán kapacitások aktivizálása) számára rejt számos lehetőséget. A szociális médiák fontos szerepet játszhatnak a **környező vidék minőségi termékei iránti kereslet** növelésében (termelő-fogyasztó hálózatok).

Koherencia

Erős kölcsönhatás az „intelligens specializációra épülő térségi gazdaságszervezés”, az „egyensúlyos társadalomszerkezet, egészséges emberkincs”, a „központok és alközpontok megújuló-bővülő rendszere”, a „Torna-völgyi kultúrájuk közötti szinergia, térségi identitás felépítése” és a „változatos, korszerű lakónegyedek - arculatépítő, szolidáris lakóközösségek” prioritásokkal.

2. ÁTFOGÓ CÉL: VÁROSIAS SOKSZÍNŰSÉG, SOKSZÍNŰ VÁROSIASSÁG

Ajka központrendszer (saját szerkesztés)

Ajkán sok vonatkozásban sikerült fenntartani és továbbfejleszteni a szocialista iparvárosokat jellemző pezsgő kulturális és sportéletet. Egyes elemeket már csak az idősebb generáció tart életben (bányász zenekar), viszont a kulturális élet tudatos fejlesztése következtében sok újszín jelent meg a Ajka kulturális palettáján és további tartalékok is vannak. A kultúrának meghatározó szerepe van a város vonzerejének, **társadalmi verseny-képességének növelésében**.

Cél, hogy a különféle anyagi, kulturális háttérű, élethelyzetű lakosok a nyugodt, csöndes, kényelmes és jól elérhető lakóterületek és a bennük kialakult sajátos társadalmi közegek nagy változatossága mellett megtalálják a városban vagy városkörnyéken való élés előnyeit: **a szolgáltatási kínálatok széles körének könnyű elérhetőségét és a városias ingergazdagságot**.

2.1 PRIORITÁS: KÖZPONTOK ÉS ALKÖZPONTOK MEGÚJULÓ-BŐVÜLŐ RENDSZERE

Ajka központrendszere az elmúlt évtizedben jelentős változásokon ment és megy keresztül: a városközponti funkciók közül először (még rendszerváltás előtt) a **sport és a rekreáció**, majd a rendszerváltást követően a **kiskereskedelem északra tolódása**.

A **hagyományos városközpontban** - más városokhoz hasonlóan - a kiskereskedelem dominanciája mérséklődik, illetve részleges áthelyeződése figyelhető meg. Az Agora tér kialakítása ugyanakkor elindította a **városközpont rekreációs, közösségépítő, identitáserősítő, reprezentatív szerepének** megerősödését. A városrészi alközpontok tudatos kialakítása a helyi közösségfejlesztésre, identitáserősítés mellett az alapvető

szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségére fókuszál. A jövőbeli fejlesztések átfogó céljai az alábbiak:

- a szolgáltató szektor megerősödését, jövedelemtermelő és foglalkoztató képességét erősítő, vállalkozásösztönző környezet kialakítása;
- a különféle társadalmi rétegek, generációk számára vonzó ingergazdag városias környezet kialakítása;
- városrészekben belüli kapcsolatokat, szolidaritást, aktivitást erősítő környezeti feltételek és az alapvető szolgáltatásokhoz való helyi hozzáférés feltételeinek javítását szolgáló fejlesztések;
- a város ingatlanpiaci pozíciójának javítása, a lakásállomány fokozatos megújulása és a kínálatbővülést szolgáló minőségi fejlesztések ösztönzése érdekében;
- gazdaságosan üzemeltethető központrendszer kialakítása, központszerepű területek és a környező lakóterületek közötti területhasználati konfliktusok felszámolása.

Mindezek érdekében a következő stratégiai intézkedések tervezettek:

- a belvároson belüli központrészek - igazgatási-kulturális központ, piac-térség, vasútállomás, autóbusz állomás, kórház, oktatási-tömb. valamint a Frankel Leó utcai alközpont közötti szinergia megerősítése, ennek érdekében:
 - a Torna-patak szerkezetalakító, kapcsolatteremtő szerepének megerősítése;
 - a gyalogos és kerékpáros kapcsolatok javítása, a belváros gépjármű-közlekedési és parkolási rendszerének megújítása;
 - a smart city rendszer részeként a belváros sajátos kapcsolódó szolgáltatásainak kiépítése.
- a hagyományos városközpont, a bevásárlóközpont és az alközpontok egyedi arculatának megfelelő funkciógazdagítás, befektetővonzó képesség és használati komfort javítása, találkozóhely- és identitáserősítő, kultúraépítő szerepek fejlesztése, változó igényekhez alkalmazkodó rugalmas-flexibilis helyiséghasználat feltételeinek biztosítása;
- közszolgáltatások, vállalkozások, önkormányzat, civilek és a Torna-völgye által összekapcsolt önkormányzatok együttműködésével a központok kulturális, közösségi, rekreációs szerepének, ingergazdagságának erősítése, esti, hétvégi élménykínálatok, hagyományteremtő programok kínálatának bővítése.

Koherencia

Erős kölcsönhatás a „bővülő szolgáltató szektor, város-vidék kapcsolatra épülő térséggazdaság”, „a klímatudatos, hatékony térhasználatra ösztönző térszerkezet és természeti rendszerek”, „Torna-völgyi kultúrájuk közötti szinergia, térségi identitás felépítése” és a „kulturális sokszínűség, kreatív miliő, modernitás és innováció folytonosságára épülő városimázs” prioritásokkal. Erős hozzájárulás „az egyensúlyos társadalomszerkezet, egészséges emberkincs” prioritás megvalósulásához.

2.2 PRIORITÁS: VÁLTOZATOS, KORSZERŰ LAKÓNEGYEDEK - ARCULATÉPÍTŐ, SZOLIDÁRIS LAKÓKÖZÖSSÉGEK

Ajka és térsége lakáskínálata változatos, ami pozitívum. Az utóbbi évek tendenciái alapján ugyanakkor jól látható, hogy hiányzik a városban a magas minőségi rétegigényeket kielégítő kínálat, ami kisebb részben értékes peremterületi villákat, nagyobb részben koncentráltabb, városiasabb kínálatot jelent. Az **olcsóbban, kevesebb időráfordítással fenntartható társasházi lakások iránti érdeklődést várhatóan fokozni fogja a társadalom erősödő mobilitása**. A kínálat folyamatos optimalizálására van szükség annak érdekében, hogy az új építések ne eredményezzék a meglévő állomány leértékelődését, és új kínálat ne veszélyeztesse a város üzemeltethetőségét. Ennek érdekében a beépítésre szánt

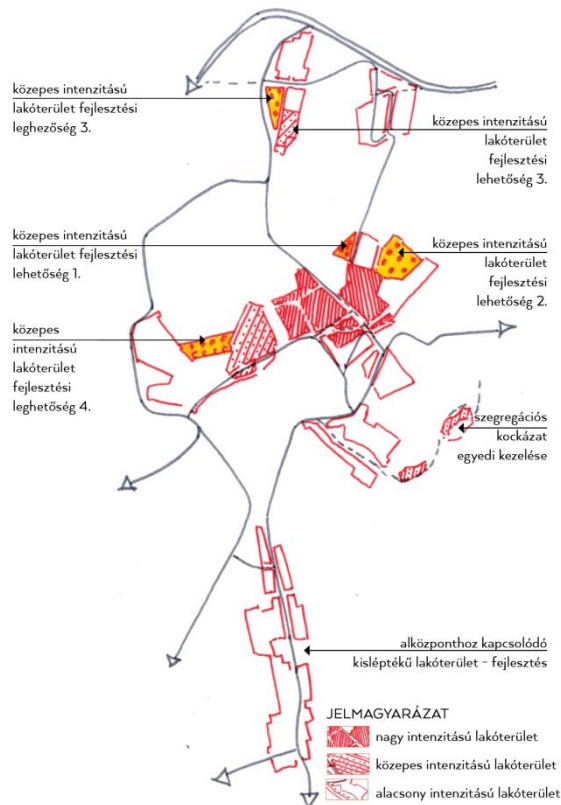
területek **egészének növelése helyett a már kijelölt lakóterületek szabályozásának újragondolásában, a belvárosi területeknek a zöld karaktert nem veszélyeztető mértéktartó sűrítésében, a leértékelődő területek vonzerejének növelésében érdemes gondolkodni.**

Szociálpolitikai cél a **szegregációval veszélyeztetett lakóterületek és az ott élők helyzetének kezelése, területegységenként egyedi stratégiák mentén**. Egyes helyeken szociális rehabilitáció eszközeivel (pl. Padragkút), máshol a **szociális rehabilitáció illetőleg a terület esetleges szerepváltozása** (turisztikai szerep fokozatos felépítése) is lehetséges változat (Alsócsingervölgy).

Utóbbi változat csakis a sokkal jobb lakhatási körülmények biztosítása (műszaki állapot, komfort, közintézményektől, munkahelyektől, szolgáltatásoktól való távolság, befogadó lakókörnyezet stb.) esetén elfogadható. Egy esetleges funkcióváltási folyamat felépítése jelentős időigényű és lehet akár részleges jellegű (turisztikai szolgáltatásba bekapcsolódni tudó-akáró háztartások maradása). Családok, személyek új helyre költözése csakis a városon belül és mind az érintett családok, személyek, mind pedig az érintett új lakóközösség számára, külön-külön és együttesen is komoly előkészítő szociális munkát igényel.

A **városba újonnan érkezők** számára integrált és differenciált társadalompolitikai eszközcsomag a lakhatási feltételek biztosításáért. **Lakáspolitikai** platform keretében szükséges kidolgozni azokat **nem hagyományos lakáspolitikai eszközöket**, amelyek a **népesedéspolitikát, a szociálpolitikát és a vállalkozások munkaerő-piaci igényeinek kielégítését** más eszközökkel integráltan, differenciáltan szolgálja.

A meglévő lakóterületek **közterületeinek és közösségi helyeinek fejlesztése, a lakóterületi közösségek megerősítése az IKT lehetőségeket is kihasználva**, a lakóterületi szociális kapcsolatok erősítése a lakosok **helyben maradási motivációit erősíti**. A lakóterületi közösségek az önkormányzat stratégiai partnerei lehetnek a **helyi szociális problémák megoldásában részben karitatív, részben non-profit fizetett formában**.

Lakóterületek fejlesztése (saját szerkesztés)

alkalmas utánfutó, car-pool megszervezése, betegszállítási célú helyi önkéntes hálózat stb.). A sok idős lakót koncentrálnak lakónegyedekben az ott élők életminőségének javítását szolgálhatja a „városrészgazda”.

A lakásgazdálkodás növekvő várospolitikai jelentősége miatt időszerűvé vált egy **integrált lakáspolitikai koncepció és cselekvési terv kidolgozása**, ami átfogóan rendszerbe szervezi a településrendezési, szociálpolitikai, városrehabilitációs eszközöket, számba veszi a szóba jöhető partnereket (helyi feldolgozó vállalatok, ingatlanfejlesztők, non-profit szervezetek), a szükséges és lehetséges forrásokat.

Koherencia

Erős kölcsönhatás a „klímatudatos”, hatékony térhasználatra ösztönző térszerkezet és természeti rendszerek”, „az egyensúlyos társadalomszerkezet, egészséges emberkincs”, „bővülő szolgáltató szektor, város-vidék kapcsolatra épülő térséggazdaság”. Kölcsönhatás a „kulturális sokszínűség, kreatív miliő, innováció hagyományára épülő városimázs” prioritással.

2.3 PRIORITÁS: KULTURÁLIS SOKSZÍNŰSÉG, KREATÍV MILIŐ, INNOVÁCIÓ HAGYOMÁNYÁRA ÉPÜLŐ VÁROSIMÁZS

A sokszínű város ismérvei a **kultúrához való hozzáférés**, a kulturális **sokféleségre, újdonságokra való nyitottság, igény-fogadókészség**, valamint az **alkotás-értéktéremtés igénye, lehetősége** és az alkotó **tehetségek (egyének és közösségeik) jelenléte** a városban. Ezek együtt alkotják azt a „**kreatív miliőt**”, ami a „jó városok” sajátja, azoké a városoké, amelyek a lakosság sokféle célcsoportja számára ad ösztönzést önálló kezdeményezésekre, közösségi aktivitásra, miközben mágnesként vonzza a képzett, kezdeményező polgárokat, és az általuk szívesen igénybevett szolgáltatásokat. A kultúra jelenléte tehát nem luxus, hanem a XXI. századi város versenyképességének egyik fontos feltétele.

Ugyanezek közösségek a városrészük vonzerejének, ingergazdagságának javításában és a közterületek fenntartásában, üzemeltetésében is fontos szerepet játszanak (lásd: garázsorok dekoratív „street art” (közterművészet) jellegű befestése, lakótelepi zöldfelületek egyedi igények szerint kialakítása és fenntartása, üresen álló önkormányzati helyiségek közösségi célú hasznosítása).

A lakóterületek felértékelésének fontos eleme a **közösségi közlekedési, közúti és kerékpáros közlekedés javítása**, a patakok menti **zöldfolyosókkal való vonzó gyalogos és kerékpáros kapcsolat** kialakítása, városközpont, sportlétesítmények, iskolák, vidéki települések rekreációs kínálatának kerékpárral való elérhetősége. A hagyományos városközponttól, munkahelyektől távoli lakóterületeken élő hátrányos helyzetű lakosság (idősek, fogyatékkal élők, nagycsaládok) számára **innovatív közlekedési szolgáltatásokkal** kell az elérhetőségi feltételeket javítani (kisméretű buszok, igen kedvezményesen megkapható vagy bérelhető elektromos kerékpár, kerékpárra szerelhető gyerekszállításra vagy teherszállításra).

Ajka kulturális életének továbbfejlesztése jelentős gyökerekre, spontán vagy tudatosan kialakított hagyományokra építhet:

- szellemi örökség további ápolása – pl. nemzetiségek, ipari innovációk, ipar- és bányászváros kulturális hagyományai, múzeumok, helytörténeti kutatások, jeles személyek (tanárok, helyi politikusok, egyházi személyek, vállalkozók stb), helyi és térségi falusi folklór, bányász folklór;
- előadóművészet – színházi előadások városba hozása, amatőr színjátszás (Arany Deszka fesztivál), tánc, városból elszármazott híres személyek
- irodalom – ember és természet kapcsolata (Fekete István, Molnár Gábor), művelődési ház, iskolák szerepe (pl. Bródy irodalmi kávéház)
- képzőművészet – köztéri szobrászat (tágan értelmezve: közterületi művészet - „street-art”), fotóművészet
- design– elsősorban üvegművészet, bekapcsolódás a beszállítások ipari formatervezésébe
- építészeti-városépítészeti örökség – falusi építészeti örökség, modern (XX. századi) örökség
- nemzetközi kapcsolatok – testvérvárosok, európai együttműködési projektek, külföldi vállalkozások
- a tudásanyag digitális elérhetőségének biztosítása.

Fejlesztések lehetséges irányai:

- **A működő kulturális szolgáltatások és aktivitás fenntartása, folyamatos frissítése** mellett a **rétegigényeket kielégítő kisléptékű kínálatok-kezdeményezések-projektek**, kulturális helyszínek támogatása ösztönzése, nyilvánosság biztosítása;
- **Innovatív iskolák:** pedagógusok, szakoktatók kreatív-művészeti szabadidős tevékenységének, önfejlesztésének és iskolai-intézményi kezdeményezéseinek ösztönzése, kreativitást, innovációs készséget, nyitottságot, IKT készségeket erősítő pedagógiai módszerek bevezetésének, alkalmazásának, elterjedésének segítése, díjazása. Fontos, hogy az **ösztönzések elsődlegesen az oktatókat, pedagógusokat** célozzák, akik több generáció kultúra és kreativitás iránti fogékonyságáról gondoskodnak.
- **Modern Ajka városépítészeti-történeti feldolgozása** összművészeti, tudományos, közösségi, iskolai projektek keretében (interjúk, filmek, fotóművészet, városépítészeti elemzések, kiállítások, konferenciák, kiadványok – iskolákkal, korábban Ajkán dolgozó építészekkel, városépítészekkel, idős lakosokkal „oral history” projektek, városépítészeti tanösvény kialakítása, rendezvények szervezése)
- **Városi művészeti projektek:** 60. évfordulóhoz kötődő művészeti akciók, városkép javító beavatkozások – pl. garázs- és tűzfal festési pályázatok
- **Üvegipar, üvegdesign, Ajka brand megerősítése** – nemzetközi üvegdesign bemutatása (kiállítás, alkotók meghívása, manufaktúrák meghívása, szakterületen tanuló diákok ösztöndíjazása, kiskonferenciák, stb.)
- **Kultúraszervező szerep erősítése, országos és nemzetközi beágyazódás, más kultúrákkal való kapcsolatépítés:** Torna-völgyi kultúrtájak megnyilvánulási lehetőségei Ajkán, testvérvárosokkal, M8, mediterrán TEN-T vasúti folyosó menti hazai és határon túli kis- és középvárosokkal közös kulturális projektek, üveg designhoz kapcsolódó projektek, városlakók

származási helyeinek sokféleségét bemutató-tudatosító projektek (kiállítások, rendezvények, interjúkötetek, iskolai projektek, város léptékének megfelelő fesztiválok, konferenciák, vásárok, IKT projektek)

- **Ismeretterjesztés, különös tekintettel a műszaki, az integrált természettudományos az informatikai és a pénzügyi műveltségre:** népfőiskola, műszaki innovációk népszerűsítő bemutatása: városban dolgozó mérnökök, anyavállalatok külföldi kutató-fejlesztőinek meghívása, veszprémi, győri egyetem kutatói, hazai és határon túl gyárlátogatások szervezése stb., helyi innovációk számára nyilvánosság stb.

Koherencia

Erős kölcsönhatás a „Torna-völgyi kultúrtájak közötti szinergia, térségi identitás felépítése, a „központok és alközpontok megújuló-bővülő rendszere”, a „társadalmi sokféleséget tükröző korszerű lakónegyedek, arculatépítő, szolidáris lakóközösségek”, az „egyensúlyos társadalomszerkezet, egészséges emberkincs”, a „bővülő szolgáltató szektor, város-vidék kapcsolatra épülő térség-gazdaság” prioritásokkal.

3. ÁTFOGÓ CÉL: REZILIENS TORNA-VÖLGY

Cél egy olyan reziliens Torna-völgy fokozatos felépülése, amely képes a szélsőséges időjárási és vízjárási eseményeket komolyabb anyagi károk nélkül átvészelni, az egyre változó gazdasági, környezeti, társadalmi és intézményi hatásokkal megbirkózni, azokhoz sikeresen alkalmazkodni, az egyensúlyt kibillentő hatások esetén új egyensúlyi állapotot felépíteni. A reziliencia hátterében egyfelől egy jól felépített markáns – térszerkezet – másfelől az egyre szorosabbra szövődő és a térség működésének egyre több területét, szegmensét átszövő együttműködési rendszer áll.

3.1 PRIORITÁS: KLÍMATUDATOS, HATÉKONY TÉRHASZNÁLATRA ÖSZTÖNZŐ TÉRSZERKEZET ÉS TERMÉSZETI RENDSZEREK

A reziliens, rugalmasan alkalmazkodó Torna-völgy szerkezetalakítási céljai az alábbiak:

- a klímaváltozással együtt járó szélsőséges időjárási és vízjárási jelenségekkel hatékonyan megbirkózni képes, **robosztus kék-zöld infrastruktúra**, a csapadékvíz-elvezetési rendszer ütemezett átalakítása fenntartható **csapadékvíz-gazdálkodási** rendszerré;
- **biológiaiilag aktív és rekreációs területek folytonos hálózatának** kialakításával és a városrészek rákapcsolásával a városi zöldfelületek fenntarthatóságának, rekreációs használhatóságának javítása, természetes élőhelyekben való gazdagság fokozása;
- **alacsony széndioxid kibocsátású közlekedési rendszer** városszerkezeti feltételeinek kialakítása, rendszer ütemezett megújítása;
- **„zöldenergia” termelés térszerkezeti feltételeinek, térbeli rendjének** kialakítása, beruházások ösztönzése a város igen korlátozottan használható területeire (zagyártározók) és a regionális átviteli hálózati elemek (távvezetékek) puffertületeire fókuszálva;

- **meglévő beépítésre szánt területek használati hatékonyságának növelése**, a városrészi adottságoknak és a kereslet-kínálati viszonyoknak megfelelő változatosságú, markáns arculatú kínálat erősítése, városrészek kompaktságának megőrzése.

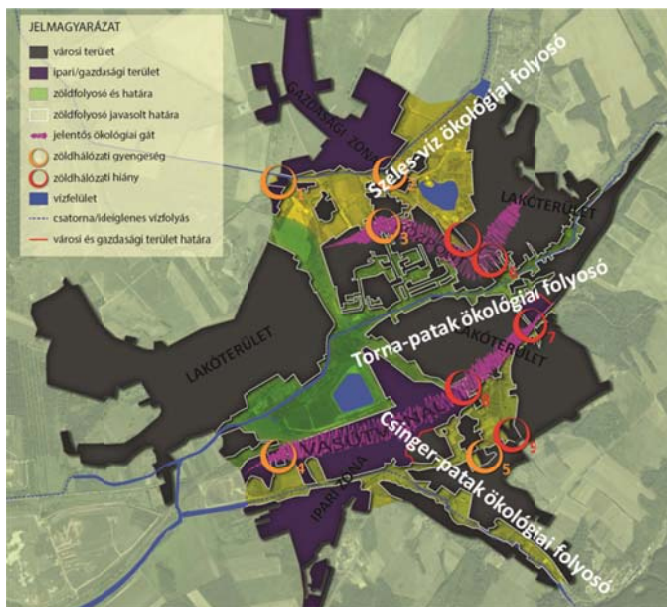
A fenti célrendszeren belül az egyes részcélok nem külön-külön, hanem **egymással térben összehangoltan, időben ütemezetten és a különféle szektorok** – állam (Magyar Közút, Vízügy, MÁV, NIF Zrt, Volán), városi önkormányzat, térségi önkormányzatok, vállalkozások, civilek (kerékpáros szervezetek, természetvédők,

helyi lakosok szervezetei) **vertikális és horizontális együttműködésével** tud hatékonyan megvalósulni.

A szerkezetalakító beruházások minden esetben **az üzemeltetés, működtetés rendszerének megújításával párosulnak** a rohamosan fejlődő IKT szektor vívmányainak fokozatosan bővülő kihasználásával (monitorozás, vezérlés, tájékoztatás stb.).

Kék-zöld infrastruktúra

A **rövidesen megújuló településszerkezeti tervben** a korábbinál hangsúlyosabb szerkezeti szerepet kapnak a **patak-völgyek**, amelyek – mint markánsan megjelenő **kék-zöld infrastruktúrák** – tagolják, szervezik a városi teret és bekapcsolják a várost a vidéki térség ökológiai rendszerébe. A kék-zöld infrastruktúrák és a város zöldfelületi rendszerének fejlesztése, a folytonos hálózatok kialakítása együttesen szolgálja az árvízi védekezés hatékonyságának növelését, a csapadékvíz helyben tartásának lehetőségét az aszályos időszakokra tekintettel és a rekreációs kínálatok közötti vonzó gyalogos és kerékpáros kapcsolatok kiépülését.

Kék-zöld folyosók (saját szerkesztés)

A Torna-patak megújulási folyamatának zászlóshajó projektje lesz a **városközponti szakasz rehabilitációja**, a **városközpont és a patak kapcsolatának** funkcionális, szerkezeti, városképi megerősítése, a **2014-2014 évihez hasonló árvizek megelőzését** szolgáló fejlesztés. Ez egyúttal **Ajka Torna-völgyi térségközponti szerepét szimbolizáló** gesztus is, jelentős kulturális továbbgyűrűző hatással. A Torna-patak tagoló szerepe elsősorban a nyugati barnamezős iparterületek és a városias területek elválasztásában érvényesül.

A **Széles-víz völgye a város rekreációs folyosója**, amely összeköti a tósokberéndi záportározó térségében tervezett szabadidő parkot a sportlétesítményekkel, a Városligettel, az ajkarendeki szőlőkkel és zártkertekkel. A Széles-víz ugyanakkor

elválasztja a város lakott területeit a jelentős gépjármű forgalmat vonzó bevásárló központtól és ipari területektől. A patakok összekötő és tagoló szerepének megőrzése következetes, elvszerű területpolitikát igényel. Hasonló tagoló szerepet tölt be a **Csigere-patak** Bakonygyepes és a Főnix ipari park között.

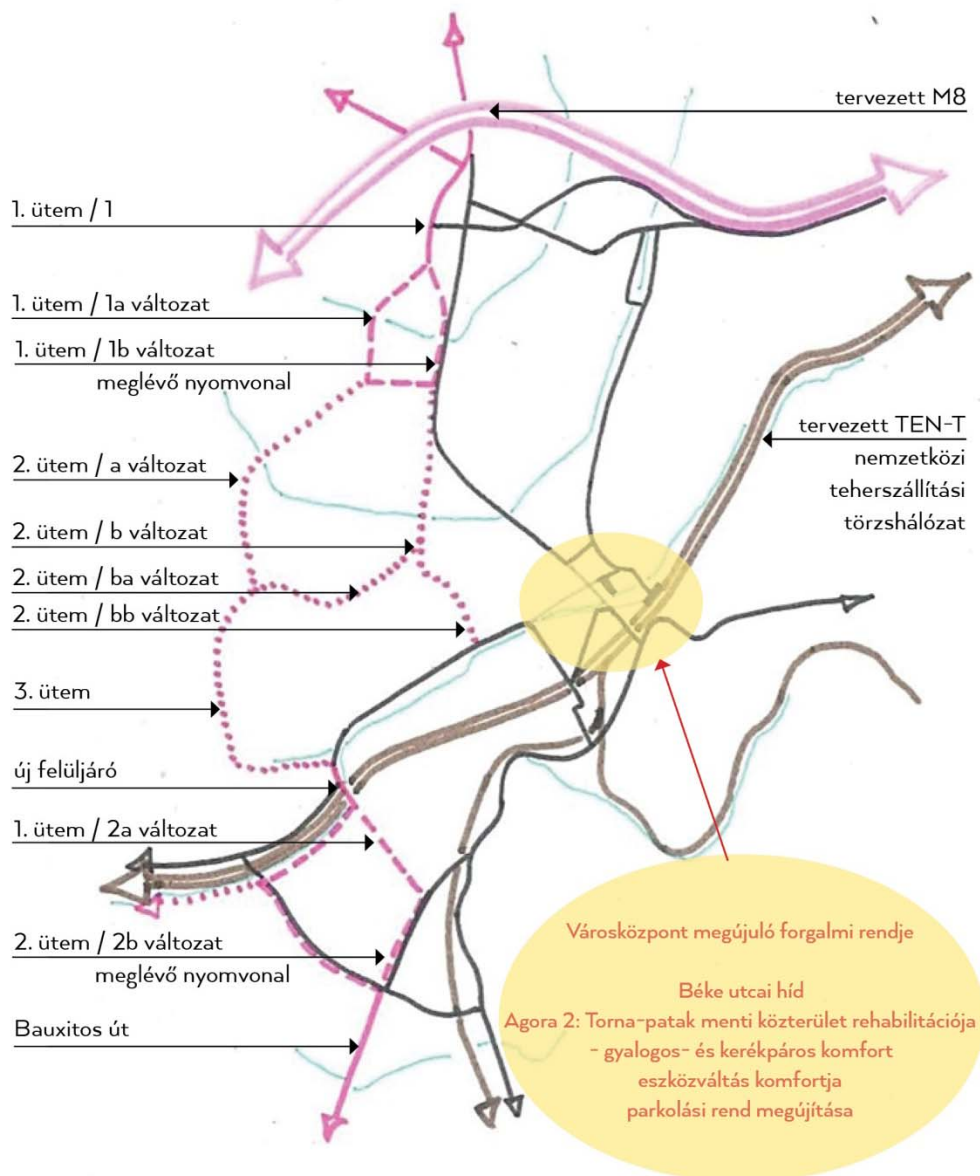
A **Csinger-patak völgye a központi városrész, a bányászati örökség és a város erdei között biztosít kapcsolatot**, így a város turisztikai tengelyének is tekinthető. Hosszabb távon lehet esély a Csinger-patak völgye mentén a Petőfi utca-Gyártelep utca közötti területek rekultivációja, hasznosítása és a város kulturális örökségének részét képező **Kandó Kálmán lakótelep zárványjellegének oldása** az Erőmű és a Le Belier közötti út közcélú használatának biztosításával. A Csinger-patak fejlesztésének zászlóshajó projektje **Bódé központfejlesztése**, amely a tervezett beruházás részeként a **csapadékvíz öntözési célú visszatartásának**, a „**zöldváros elvek**” érvényesítésének ajkai mintaprojektje lehet. A Csinger-völgy fejlesztésére fűzhető fel Alsócsingervölgy ütemezett rehabilitációja.

A Marcal vízgyűjtő tervezési alegységére 2016. áprilisban került elfogadásra a **vízgyűjtő-gazdálkodási terv felülvizsgálata**, amely **2027-re tervezi az Európai Unió Vízkeretirányelvének** korábban 2015-re elvárt, de mentességek alapján 2027-re kitolt határidejű elvárásait. A **keretirányelv szerint a „jó**

állapot” nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is. A Torna-patak teljes vízgyűjtő területe a Marcal vízgyűjtőjének része, így ez a terv tartalmazza a jó állapot eléréséhez szükséges intézkedéseket. Ajka sokrétűen együtt kíván működni a végrehajtásért felelős Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatósággal, hogy a Torna-patak vízgyűjtőjére vonatkozó „jó állapot” célok teljes körűen megvalósulhassanak 2027-ig. Ezen belül segíti, (gesztorként) koordinálja azokat a több önkormányzat által közösen végrehajtható projekteket, amelyekben a vízgyűjtő által érintett önkormányzatoknak kell projektgazdaként fellépni.

Közlekedési rendszerek

Ajka közlekedése szempontjából a legnagyobb változást az M8-8sz. kiemelt főút fejlesztése fogja hozni, ami a város hálózati kapcsolatait térségi, országos és nemzetközi szinten is jelentősen javítja majd. Az ajkai szakasz megvalósulása 2020 utáni időtávban várható. A város csomópontja a Magyarpolány bekötőúton (Fő utca) lesz. A beruházás keretében kiépül egy, a 8-as úttal párhuzamos közvetlen összekötőút is Ajka és Kislőd között.

Közlekedési hálózat (saját szerkesztés)

A város saját hatáskörben – a koncepció időhorizontján a **kerékpáros, a parkolási infrastruktúrát és szolgáltatási színvonalat, valamint a helyi közösségi szolgáltatásokat tudja látványosan fejleszteni.** Ajka adottságai kedvezőek a kerékpáros közlekedés számára. A javasolt kerékpárút-hálózat elsődlegesen a hivatásforgalmi igényekből indul ki, ugyanakkor kiegészül a kék-zöld folyosók menti, várhatóan inkább a rekreációs-turisztikai célú kerékpározók által preferált nyomvonalakkal. Az előbbinél a gyors haladás és a két pont közötti legrövidebb (de biztonságosan kerékpározható) távolság, míg az elsődlegesen turisztikai-rekreációs célú nyomvonalakon a tájkép, az élmény, az ingergazdagság fontosabb, mint az utazással töltött idő.

Az alacsony széndioxid-kibocsátású közlekedés megvalósítása szempontjából kedvező perspektíva, hogy **az Ajka déli részén áthaladó Székesfehérvár-Szombathely vasútvonal korszerűsítése 2020 előtt várható.** Az egykor csinos vasútállomás tervezett korhú felújítása során a **XXI. századi elvárásoknak megfelelő utaskiszolgálás feltételeit kell megteremteni,** ahhoz, hogy a vasút kihasználtsága látványosan növekedjen a jelenlegihez képest. Ehhez a jól tervezhető, időben is koordinált átszállási kapcsolat mellett a parkolás, a B+R lehetőségek, a kerékpár-szállítási lehetőségek, a várakozás vonzó, kényelmes feltételei (jegyautomata, wifi, pénzkidő automata, utastájékoztató, jó közbiztonság, étkezési lehetőség stb), a rendezett környezet együttesen járul hozzá.

A „zöldváros” számára több ok miatt is fontos egy olyan útkapcsolat létrehozása, amely a városközpont megkerülésével éri el a déli iparterületeket, illetőleg Padragkút megkerülésével Halimbát. A város által tervezett nyomvonal a 8-as úti csomóponttól indulva, Bakonygyepes és Ajka központi területeit elkerülve a városon kívülre vezeti a főút felől érkező teherforgalmat, miközben biztosítja a városközpont, valamint a vasúttól délre lévő ipari/gazdasági területek kényelmes, gyors, akadálytalan megközelítését. A javasolt nyugati elkerülőút helyi/pályázati forrásokból történő megvalósítása szakaszolható, ütemezhető.

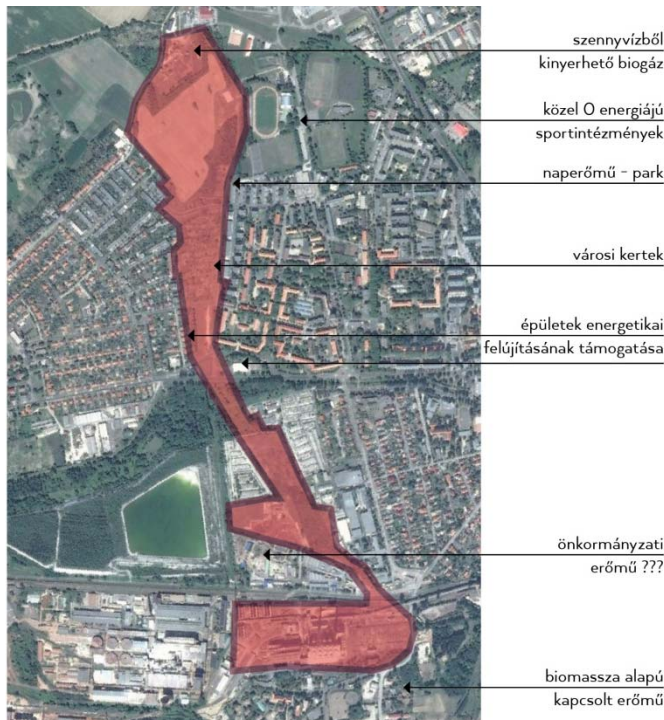
A lakóterületek tehermentesítése szempontjából Bakonygyepes elkerülése, és a Szent István utcát a Timföldgyári úttal összekötő szakasz megépítése az elsődleges. Az utóbbi szakaszhoz kapcsolható a vasút újabb külső szintű keresztezése (a Kolontárra vezető út korrekciójával), és a Bauxitos (Vörös) útnak a közúthálózatba integrálása, ami Padragkút elkerülését teszi lehetővé. Az elkerülőút középső szakasza átmenetileg esetleg kiváltható a Fő utcát a Szent István utcával összekötő alternatív útvonallal. A városon belüli közlekedés szempontjából fontos a Béke utcai átkötés megvalósítása, ami az autóbusz állomás és a vasútállomás kapcsolatát javítja (Volánbuszok kikanyarodása a vasútállomáshoz). Az útfejlesztések megvalósulása teheti lehetővé a városközponti zónák komolyabb forgalomcsillapítását. A jelenlegi terhelés (még) nem akadályozza a városközpont működését, de a déli iparterületek komolyabb kihasználtsága további teherforgalom növekedést eredményezhet, amit a városközpont már nem tud elviselni.

Zöldenergia-folyosó

A **lakótelepek energiahatékonysági megújítását a közepesen intenzív lakóterületek** (Tósokberénd, Kandó Kálmán lakótelep) **energiahatékonysági megújításával indokolt folytatni.** A művelődési ház után ugyanakkor a város további **közütemények energiahatékonysági és fűtési-melegvíz ellátási rendszerének megújítását** célzó projektet tervez. A ciklus során megvalósuló **sportlétesítmények energiaigényének kielégítésében a napenergia** főszerepet fog játszani. A villamos energiatermelésben a **piaci szereplők terveznek napelem-park beruházásokat.**

Az ajkai erőműből kifutó, a város területét átszelő távvezeték hálózatok pufferzónáit - Tósokberénd és a városközpont között, illetőleg Tósokberéndtől keletre- ezidáig a városfejlesztés akadályának tekintettük. A zöldenergia megjelenése esélyt kínál Ajkának, hogy létrehozza azokat a **zöldenergia-folyosókat,** amelyek a zagytározók erre alkalmas területeit is hasznosíthatják.

A SECAP feladata mindezek programozása, a fejlesztések rendszerszerűségének biztosítása, ütemezése. A fenntartható energiagazdálkodás előbb-utóbb elengedhetetlenné teszi az „igényvezérlési” logika érvényesítését és az ezt szolgáló **IKT vezérlésű üzemeltetést.**

Zöldenergia folyosó (saját szerkesztés)

Tósokberénd és Bakonygyepes falusias településrészein) lehet javítani, továbbfejleszteni. (Lásd: „társadalmi sokféleséget tükröző korszerű lakónegyedek, arculatépítő, szolidáris lakóközösségek”).

A **gazdasági területek** vonatkozásában **profiltisztítás és koncentráció, rendszerszerűség erősítése** a cél. Fontos törekvés, hogy a **Torna-patak és Széles-víz közötti területen** lakó és városi szolgáltató funkciók és legfeljebb az alközpontokhoz kapcsolódó kisléptékű helyi gazdaság kapjon helyet, míg a nagy forgalmi vonzatú vállalkozások az ipari parkban és a vasút menti rozsdaterületek kihasználtságát növeljék.

A város ösztönöz minden olyan törekvést, legyen az K+F tevékenység, vagy gazdasági célú területhasznosítás, ami hozzájárul ahhoz, hogy a **zagyarázó a város hasznos területeivé váljanak**, ha ez nem jár környezet-egészségügyi kockázatokkal, vagy a már amúgy is meglévő környezetrombolás fokozásával (a korábban előfordult veszélyeshulladék-elhelyezés ilyen rossz gyakorlat volt). A **tervezett napenergiapark a város gazdasági, versenyképességi céljaihoz illeszkedő, példaértékű kezdeményezés.**

Koherencia

Erős kölcsönhatás a „Torna-völgyi kultúrtájak közötti szinergia, térségi identitás felépítése”, a „dinamikusan fejlődő zöld-energia ipar” az „egyensúlyos társadalomszerkezet, egészséges emberkincs” és a „társadalmi sokféleséget tükröző korszerű lakónegyedek, arculatépítő, szolidáris lakóközösségek” prioritásokkal. Kölcsönhatás a „bővülő szolgáltató szektor, város-vidék kapcsolatra épülő térség-gazdaság”, „kulturális sokszínűség, kreatív miliő, modernitás és innováció folytonosságára épülő városimázs” prioritásokkal.

3.2 PRIORITÁS: EGYENSÚLYOS TÁRSADALOMSZERKEZET, EGÉSZSÉGES EMBERKINC

Ajkán és térségében, számolunk azzal, hogy a demográfiai trendek nagyon korlátozottan befolyásolhatók és egyre nehezebben jósolhatók. A jelenlegi és a belátható trendeket figyelembe véve Ajka nem elsődlegesen egy új társadalomszerkezeti egyensúly kialakítására fókuszál. Ennek érdekében a tervezett intézkedések az alábbi célokat szolgálják:

Kompakt településrészek

A város hatékony üzemeltethetőségének és Ajka vonzerejének is feltétele, hogy a városrészek **kompaktak, átláthatóak és egyedi arculatúak** legyenek. A **beépítésre szánt területei** elegendő kínálatot nyújtanak a következő évtizedekre, új beépítésre szánt terület kijelölése csak más területek beépíthetőségének megszüntetésével történhet.

A **lakóterületek vonatkozásában mérsékelt intenzitásnövelést** elsősorban a belváros térségében, Tósokberénd belső területein és a jövőbeli autópálya csomópont közeli térségben (Bakonygyepes és Ajkarendek déli részén) indokolt ösztönözni, míg a **falusias és a kertvárosi életmód feltételeit** a falusi és a meglévő alacsony intenzitású kertvárosi településrészekben (Ajkarendek, Bódé, Csikólegelő, Padragkút, illetőleg

- a képzett fiatalok körében jellemző **elvándorlási kedv mérséklése**, a helyben maradásuk motivációinak erősítése; képzettségüknek, készségeiknek megfelelő munkához jutásuk, a XXI. századi elvárásoknak és egyéni attitűdjeiknek, igényeiknek megfelelő lakhatáshoz, a kiteljesedéshez szükséges szolgáltatásokhoz, rekreációs lehetőségekhez való hozzáférési esélyeik bővítésével, a számukra vonzó városias környezet és élménygazdagság javításával;
- a **helyi hátrányos helyzetű és a bevándorló alacsonyabb státuszú népesség lehető legnagyobb részének integrálása**, a létbiztonság feltételeinek felépítése: a felnőttek munkaerő-piaci pozíciójának javítása, a gyerekek és tanulni vágyó felnőttek számára kiváló képzés, szükség esetén felzárkózási lehetőségek, eredményes integrációjukhoz elengedhetetlen lakhatási feltételek biztosítása, a város nyújtotta szolgáltatásokhoz való hozzáférésük esélyegyenlőségének megteremtése;
- **jól képzettek Ajkán történő munkavállalásának és letelepedésének ösztönzése**, a városba költözés motivációinak erősítése;
- **időskorú aktivitás lehető leghosszabb idejű fenntartása**, az idős lakosok készségeiknek, egészségi-fizikai állapotuknak megfelelő **társadalmi szerepvállalásának** ösztönzése.

A fenti, és további intézkedések az idős lakosság számszerű növekedését nem tudják megakadályozni, alapvetően a **demográfiai egyensúly, valamint a lakosság képzettségi és aktivitási arányainak javítását** célozzák. Az esetleges jövőbeli gazdasági, társadalmi, környezeti kihívásokkal, esetenként sokkhatásokkal egy egyensúlyos, változatos összetételű társadalom, jól szervezett, szolidáris közösségek tudnak eredményesen megbirkózni.

Az **emberkincs egészségi állapota** tekintetében Ajkán kiemelt fókuszterület az **aktív, sportos élet ösztönzése**. Erre a természeti környezet, a kerékpáros város, a kék-zöld infrastruktúra fejlesztése (futás, gyaloglás, kerékpározás), a meglévő és épülő sport- és rekreációs létesítmények kiváló feltételeket biztosítanak. A sport, a rekreáció, azon belül a természeti adottságokat hasznosító rekreáció fejlesztése a **hazai és nemzetközi kapcsolatépítésnek, turisztikai szerepek erősítésének** is fontos eszköze. Speciális intézkedések szolgálják a **szociális hátrányos helyzetűek** sportoláshoz való hozzáférését, **fogyatékkal élők** sportolását, illetve az **idősek** minél nagyobb arányú bevonását valamilyen sport és rekreációs tevékenységbe.

Az egészségi állapot javításának további stratégiai eszköze a levegőszennyezés mérséklése. Az ajkaiak és városimázs szempontjából is kiemelt jelentőségű az **Erőmű megújítása**. Fontos intézkedések az **alacsony széndioxid kibocsátású közlekedési rendszer** ütemezett megvalósítása, valamint a hátrányos helyzetű családok **energiaszegénységét mérséklő komplex intézkedéscsomag**, amely a vegyes hulladékkal történő fűtés, mint rendkívül káros gyakorlat, felszámolásának az alapja.

Az energiaszegénység mérséklése szorosan kapcsolódik az **egészséges lakhatás** feltételeinek biztosításához (a két konfliktus jellemzően ugyanazon ingatlanokat érinti, és a legsúlyosabb problémák a szegregációval veszélyeztetett területeken koncentrálódnak). E célokat együttesen a lakások energiahatékonyságának szakmailag megfelelő növelésével, a nedvesedés, a penészesedés, a huzathatások megszüntetésével, a kémények biztonságossá tételével, korszerű fűtésberendezésekkel való hozzáféréssel lehet elérni. A lakhatási feltételek javítása során minden esetben (az ingatlanok, a tömbök és a településrészek szintjén is) – komplexen vizsgálandó, hogy fejlesztő beruházásokhoz vagy cserelakáshoz való hozzáférés célravezetőbb eszköz az érintett háztartások, csoportok és a városfejlesztés egésze szempontjából.

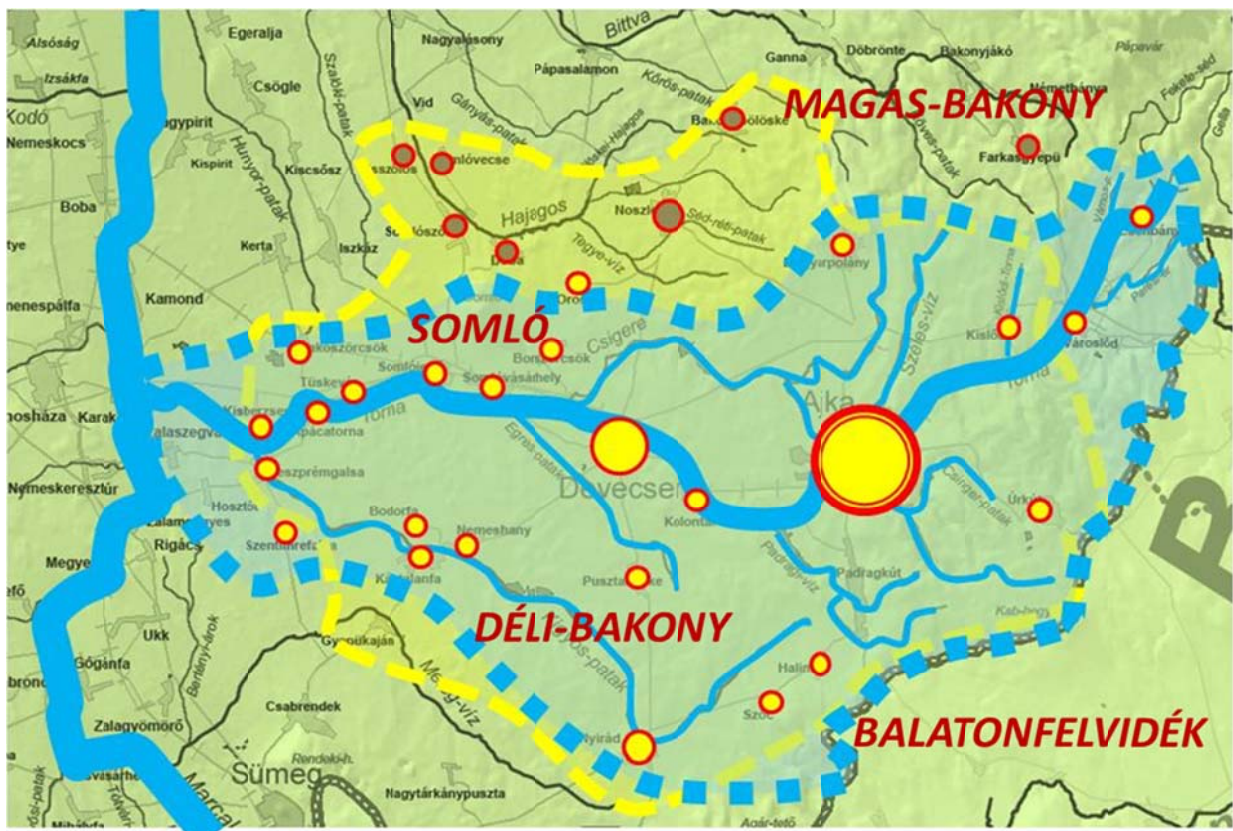
Az ingergazdag város, a rekreációhoz való hozzáférés esélyegyenlősége és a szolidáris közösségek elsősorban a **lakosság mentális egészségi állapota és az egészséges életmód** tekintetében tudnak jelentős eredményeket elérni (lásd Izland hosszú távú drog- és alkoholprevenációs stratégiája. <https://mosaicscience.com/story/iceland-prevent-teen-substance-abuse>).

Koherencia

Erős kölcsönhatás a „változatos, korszerű lakónegyedek, arculatépítő, szolidáris lakóközösségek”, a „dinamikusan fejlődő zöld-energia ipar”, a „bővülő szolgáltató szektor, város-vidék kapcsolatra épülő térséggazdaság”, a „kulturális sokszínűség, kreatív miliő, modernitás és innováció folytonosságára épülő városimázs” prioritásokkal.

3.3 PRIORITÁS: TORNA-VÖLGYI KULTÚRTÁJAK KÖZÖTTI SZINERGIA, TÉRSÉGI IDENTITÁS FELÉPÍTÉSE

A Torna-völgyi **együttműködés, összetartozás fejlesztése** a reziliens Torna-völgy társadalmi dimenzióját hivatott biztosítani. A Torna-völgy vízgyűjtő léptékére a Konceptió több prioritása is fókuszál: „*Tartósan versenyképes feldolgozóipar és foglalkoztatás*” (1.1 prioritás) a munkaerő-piaci vonzáskörzetre tervez, amely közelítőleg azonos a vízgyűjtő területével. Kifejezetten vízgyűjtő-terület fókuszú a „*Klímatudatos, hatékony térfelhasználatra ösztönző térszerkezet és természeti rendszerek*” különösen azon eleme, amely a felülvizsgált Vízgyűjtő-gazdálkodási terv megvalósítását célozza. A 3.3 prioritás fókusza közvetlenül a vízgyűjtő és Ajka további elővárosi települései. A fejlesztések közvetlen célja a koncepció időhorizontján (2030-ig), hogy **a térség és a közeli nagyvárosok lakosai számára a Torna-völgy, mint rekreációs táj fogalommal váljon**. Ezek a fejlesztések azonban a **térségbe látogatók számára is vonzóvá teszik a tájat**, így a turisztikai szolgáltatások is egyre jövedelmezőbbé válnak. A rekreáció és turizmusfejlesztés azonban nem (csak) önmagáért való cél.

Az ilyen jellegű fejlesztések támogatottsága egyöntetű és jól kiegészíti a Vízyűjtő-gazdálkodási terv megvalósítását. Számos „jó állapot” elérési cél egyúttal a rekreációs-turisztikai vonzerő javításához is

hozzájárul vagy olyan integrált projektek valósíthatók meg amelyek mindkét célkitűzést jól szolgálják. **Így a rekreáció és a turizmus fejlesztés a térség települései közötti együttműködés megalapozására és intézményesítésére, közös értékek és érdekek megfogalmazódására kiváló eszköz.** A térségi összefogás pedig a reziliens, alkalmazkodó, a sokkhatásokkal szemben strapabíró Torna-völgy elengedhetetlen feltétele. **Továbbgyűrűző hatása** a szolgáltatások, azon belül a **rekreációs és turisztikai szolgáltatások iránti fizetőképes kereslet növekedésében, az elvándorlási motivációk mérséklésében, a betelepülési motivációk bővülésében** érhető tetten.

A Torna-völgy rekreációs-turisztikai szempontból ma inkább inkább egy vákuumtérség az országos ismertségű kultúrtájak –Balaton-felvidék, Magas-Bakony, Somló, Dél-Bakony - közötti térben. A Torna-völgy legfontosabb értéke e jól ismert kultúrtájak összekapcsolásában rejlik. Ugyanakkor rekreációs kínálatok nagy gazdagságát találja a völgy településein a helyi lakos is. A látogatók számára pedig legalább egy heti intenzív programot kínálnak a **már jól ismert „brandek”** – Somló borai, a Bakony természeti értékei, a Balaton-felvidék öröksége (és a Művészetek völgye).

A környező kultúrtájak ismert kínálatai mellé **fokozatosan felépíthető a Torna-völgy saját kínálata: Ajka és térsége vadászturizmusa, bányászati és ipari öröksége**, a város (és Nyirád) motocross pályái, Magyarpolány építésze, vallási kötődésű rendezvényei, az úrkúti őskarszt, a Kab-hegyi kilátó, Kislőd kalandparkja, tanösvénye, Szóc romjai, Devecser vára, a térség tavai és a megújult devecseri városközpont. Ajka **hivatás-, sport-, és speciális szegmensekben fejleszthető kulturális turisztikai kínálatainak** piacra kerülését nagyban segítheti a kapcsolódó térségek adottságainak kihasználása, akár az attrakciók, akár a szolgáltatások tekintetében (pl. a térség gasztronómiai specialitásainak felkínálása a rendezvényeken, szálláshelyek biztosítása). tekintetében.

A Torna-völgy mint rekreációs és turisztikai célterület (szakmai nevén desztináció) felépítésében jelentős húzóerő lehet a kerékpáros rekreáció és turizmus komplex fejlesztése. A kerékpáros rekreáció és turizmus-fejlesztés jóval többet jelent, mint kerékpározható útvonalak kialakítása. Magában foglal többek között olyan lehetőségeket, mint például, hogy az egyik település vasútállomásán kibérelt kerékpárt egy másik vasútállomáson le lehessen rakni. A szálláshelyeken, vendéglátóhelyeken, turisztikai attrakciónál térségi közös kiadványokhoz, egész térséget bemutató térképekhez lehessen hozzájutni. Közös honlapon és kapcsolódó applikációkkal lehessen minden szükséges információhoz hozzáférni.

Vizsgálandó egy közös **rekreáció és turisztikai menedzsment szervezet** (hivatalos elnevezéssel Turisztikai Desztináció Menedzsment) létrehozása, akár a Bakony Balaton TDM szervezet alrendszereként. A szervezetet a szolgáltatók és az attrakciók üzemeltetői közösen tartják fenn, közösen pályázhatnak fejlesztési forrásokra, amelyek a menedzsment fejlesztésére, marketing célokra, tájékoztatórendszerekre stb. fordíthatók. A Torna-völgy által összekapcsolt kultúrtájak ugyanakkor sajátos gasztronómiai, kulturális kínálataikkal, helyspecifikus termékeikkel **megjelenhetnek ajkai rendezvényeken.** Ezzel maguk számára piacot teremtenek, a város és térség lakosai számára pedig a várost „színesítő” élményeket.

A rekreációs kínálatok iránti keresletet az ipari vállalkozások ösztönözhetik azzal, hogy a „versenyképes munkahelyek” béren kívüli juttatásai között a helyi rekreációs kínálatok használatának támogatása kiemelt szerepet kap. Az önkormányzat a hátrányos helyzetűek rekreációs kínálatokhoz való hozzáféréseinek támogatásával növelheti a keresletet. A helyi örökség ismeretét pedig az iskolák tantervének részeként lehet bővíteni, ami a térségi kohézió és a helyi kötődés erősítéséhez, ezen keresztül a helyben maradás motivációinak erősítéséhez is hozzájárul. **A turizmus, mint közös érdek**

farvizén felépül az a szinergia és közös identitás, ami egy reziliens térség, a klímaváltozásra és más kihívásokra történő felkészülés alapvető társadalmi feltétele.

Koherencia

Erős kölcsönhatás a „bővülő szolgáltató szektor, város-vidék kapcsolatra épülő térséggazdaság”, „kulturális sokszínűség, kreatív milió, modernitás és innováció folytonosságára épülő városimázs”, az „egyensúlyos társadalomszerkezet, egészséges emberkincs”, prioritásokkal. Közvetett kölcsönhatás a „tartósan versenyképes feldolgozóipar és foglalkoztatás” prioritással.

3.4 PRIORITÁS: VÁROSHÁLÓZATI KAPCSOLATOK, REGIONÁLIS ÉS NEMZETKÖZI BEÁGYAZOTTSÁG ERŐSÍTÉSE

Magyarország elaprózott városhálózatában a városok többsége nem tudja egyedül biztosítani a városi lét mindazon előnyeit, amit a társadalom elvár tőle. A **soktagú városhálózat sűrűsége és a javuló közlekedési infrastruktúra** ugyanakkor lehetőséget ad arra, hogy a városok egymást erősítsék, adott esetben közösen lépjenek fel, közösen pályázzanak forrásokra, együtt szervezzenek meg bizonyos szolgáltatásokat.

Hasonló szerepet játszik a **klaszteresedés, a regionális koncentrációban rejlő esélyek kihasználása a vállalkozások körében**. A kultúra, sport, egészségügy, közlekedés stb közös szervezése nagymértékben járul hozzá a városi életminőség javulásához. A városhálózaton belüli

kohézió erősödésével több lehetőség nyílik a közös érdekek kifejezésre juttatására, érvényesítésére.

Ajkának több szinten is érdemes a városhálózati beágyazottságát erősíteni, a meglévő kapcsolatokat tartalmi és területi szempontból is bővíteni. Elsődleges a **közvetlen térség városaival** – Devecserrel, Sümeggel, Tapolcával, esetleg Herenddel - való kapcsolatok tartalmi bővítése, funkcionális várostérségek átfedéseit is kihasználva.

Második körben a megyeszékhellyel és a megye egyéb városaival, illetőleg a szomszédos térségek nagyvárosaival különösen a formálódó gazdasági, foglalkoztatási, szakképzési, innováció tekintetében. A klaszter szerepének további erősítése indokolt a megyei tervek szerinti **Székesfehérvár-Várpalota-Veszprém-Ajka innovációs tengely** vagy a **Győr-Pápa-Ajka autóipari beszállítói tengely**, illetőleg a **Veszprém-Pápa-Ajka ipari háromszög** tartalmi érvényesítése érdekében. A klaszter és az önkormányzat közös feladata, hogy kibontsa a tervekben jól mutató „tengely”, „háromszög” stb. fogalmakban rejlő valódi horizontális lehetőségeket, meghatározza melyekben érdemes a városnak kezdeményező szerepet vállalnia.

A nemzetközi kapcsolatépítésre kedvező háttér az épülő **M8-as közlekedési folyosó (osztrák városok)** és az Ajkát átszelő **TEN-T európai vasúti áruszállítási folyosó (szlovén városok)**. Az utóbbi jelenleg még inkább az imázsépítés, a kulturális, stb kapcsolatok számára egyfajta szellemi megerősítést nyújt, ez azonban hosszabb távon nemzetközi piacépítés, befektetői tőkevonzás alapjául szolgálhat.

A nemzetközi hálózatépítésre, a **testvérvárosi hálózat tartalmi fejlesztésére** pl. az INTERREG, URBACT stb pályázatokon való közös (összehangolt) indulás, e pályázatok keretében egyéb városokkal való partnerségi kapcsolatépítés – kiváló lehetőségeket kínálnak. A partnerek fogadása pedig a kulturális és turisztikai szolgáltatások, továbbá a kultúrák találkozása révén a „kreatív milió” fejlődésére is jó hatással van.

Fontos cél az **iskolák nemzetközi kapcsolatépítési törekvéseinek támogatása** (európai, külföldi magyarok stb), különös tekintettel azokra, amelyek projekt-centrikusak, vagyis a hazai és külföldi

diákok valamiféle globális vagy európai társadalmi konfliktust, kihívást projekt keretében közösen feldolgoznak. Az önkormányzat ezt szükség esetén pályázatkövető és pályázatíró kapacitással segítheti. A jövőben többlet lehetőséget kínál az ERASMUS cserediák program kiterjesztése középiskolásokra, hátrányos helyzetű fiatalokra, sportkapcsolatokra.

A városhálózati beágyazódás és a „kreatív miliő” erősítésének fontos terei a már **működő fesztiválok** (pl. Arany Deszka) fenntartása, fejlesztése, folyamatos frissítése mellett további kulturális hagyományteremtés (pl. üvegdesign biennálé-triennálé, modern építészeti örökség, köztéri művészet), Ajka ipari arculatához és léptékéhez illeszkedő **vásárok, sport rendezvények** stb.

Koherencia

Erős kölcsönhatás a Torna-völgyi kultúrtájak közötti szinergia, térségi identitás felépítése”, „bővülő szolgáltató szektor, város-vidék kapcsolatra épülő térséggazdaság”, „kulturális sokszínűség, kreatív miliő, modernitás és innováció folytonosságára épülő városimázs”, a „tartósan versenyképes feldolgozóipar és foglalkoztatás”, „intelligens specializációra épülő térségi gazdaságszervezés” prioritásokkal.

2.4. HORIZONTÁLIS CÉL: INTELLIGENS AJKA – INTELLIGENS TORNA-VÖLGY

A koncepció az „intelligens” jelzőt szélesen értelmezi. A fogalom vonatkozik az infokommunikációs technológia (IKT) vívmányainak bővülő alkalmazására éppúgy, mint a tudásalapú társadalomba való bekapcsolódás humán feltételeire.

H1. PRIORITÁS: IKT TECHNOLÓGIA VÍVMÁNYAIRA ÉPÜLŐ SMART RÉGIÓ

A „smart város” és a „smart régió” az infokommunikációs eszközök bővülő alkalmazását feltételezi többek között a város- és térségfejlesztés, az önkormányzás-üzemeltetés, a gazdaság és közösségfejlesztés területein.. Az IKT lehetőségei sokrétűek: **monitorozás (nyomon követés), tudásbázis-építés, szabályozás-vezérlés, tájékoztatás-nyilvánosság, hálózatosodás-részvétel (participáció), imázsépítés-marketing, tudáshoz, ismeretekhez való hozzáférés (tudástárak, online kézések stb).**

A horizontális cél megvalósítása azt jelenti, hogy **minden prioritás megvalósítása tartalmaz olyan program- vagy projektelemeket, ahol a SMART CITY/SMART RÉGIÓ infokommunikációs rendszer valamely részrendszerének alkalmazása jelentős értéktöbbletet eredményez.**

Hosszú távú, ütemezetten megvalósuló fejlesztésről van szó, amelynek stratégiáját egységben kell kidolgozni, megvalósítása azonban nagyobb részt az egyes prioritásokhoz kapcsolódóan valósul meg.

Kivétel a rendszer alapját képező infrastruktúra: a **nagysebességű internethálózat** kiépítése és az e-önkormányzás alapjául szolgáló átfogó **térinformatikai rendszer**. A térinformatikai rendszer meglévő elemeinek továbbfejlesztését érdemes a településrendezési eszközök megújítását követő időszakra ütemezni. A megalapozó szakasz része az önkormányzati eszközfejlesztés, a humán-kapacitás és szervezeti háttér biztosítása, gazdasági fenntarthatóság feltételrendszerének kialakítása. A **városház központ jelentős vonzerőnövelő eszköze lehet az ingyenes wifi hozzáférés** a középületek nyilvános területein és a köztereken.

A közlekedési rendszer megújításának koherenciáját a MÁV, a VOLÁN és a munkaerő-piaci vonzaskörzet településeinek együttműködésével kidolgozandó **Intelligens Városi Közlekedésfejlesztési Program (SUMP)** biztosítja.

H2. PRIORITÁS: XXI. SZÁZADBAN ÉRVÉNYESÍTHETŐ TUDÁS, TUDATOSSÁG, KÉSZSÉGEK

A képzettek megtartásának, városba csalogatásának és az alacsony státuszú gyermekek esélynövelésének egyaránt feltétele a kiváló minőségű, a XXI. századi kihívásokra való felkészülést szolgáló **tudás- és készségfejlesztéshez való hozzáférés** Ajkán.

Ajka kisközép-városi közössége, a léptékéhez képest jelentős gazdasági ereje, a város természetbe ágyazottsága, a fejlesztések hatására javuló kreatív miliő alkalmas arra, hogy a megváltozott intézményi struktúra ellenére **egyedülálló esélyt kínáljon a helyi és a térségi ifjúság és a tanulásra nyitott felnőttek számára azon tudások, készségek és tudatosság megerősítésére, amelyek a XXI. századi helytállásukhoz elengedhetetlen.**

Ez az iskolák, civil szervezetek, közművelődési intézmények, vállalkozások, a megye felsőfokú oktatási intézményei közötti együttműködésre épülő térségi léptékű stratégiák megvalósítását, a gyermekekkel foglalkozó **felnőttek folyamatos továbbképzését, hazai és nemzetközi jó gyakorlatok** megismerését, alkalmazásának ösztönzését teszi szükségessé. A helyi pedagógusok, gyerekekkel foglalkozó más felnőttek, szülők motivált

közösséggé szervezésével, külső szakértők, szakértői csoportok szakmai támogatásával, helyi vállalkozók, önkormányzat mecenatúrájára építve el kell jutni oda, hogy az **ajkai oktatás fogalomvá válnon**. Az Ajkai oktatásfejlesztést a következő **1,5 évtized zászlóshajó projektjének** kell tekinteni, akármilyen is történjen az intézményrendszerrel országos szinten. Kiemelt jelentőségű feladat a pedagógusok, szakoktatók, intézményi közösségek **motiválttá tétele, sikereik folyamatosan elismerése**, nyilvánosságának biztosítása.

Képzettségi mutatók tekintetében Ajka 2030-ra el kívánja érni Veszprém megye járasszékhelyeinek átlagát: ez a felsőfokú képzettségűek arányának markáns növekedését éppúgy magában foglalja, mint a legfeljebb 8 osztályt végzettek számának markáns csökkenését. Radikális növekedést kíván elérni Ajka nyelvtudás tekintetében. **Egy ajkai gyermeknél sem lehet a nyelvvizsga, a készség szintű nyelvtudás vagy az IKT ismeret hiánya a diploma vagy a jól fizető szakmunkás-állás akadály.** Ezek a célszámok komoly kihívások, amelyek eléréséhez elsősorban a pedagógusok, oktatók számára kell olyan vonzó és biztonságos szociális, pénzügyi, fejlődési környezetet teremteni, hogy partnerek legyenek a cél megvalósításában. A versenyképes munkahely bérén kívüli juttatásai körében a nyelvtanulásnak és a továbbtanulásnak is helyet kell kapniuk, hiszen ez a munkáltatók saját érdeke is.

2.5. A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK MEGÚJÍTÁSÁNAK IRÁNYAI, ELVEI

Ajka lakónépessége **2030-ban 25 ezer és 30 ezer fő között** lesz (az előbbi szám pusztán a demográfiai előreszámításon alapul, míg az utóbbi Ajka számára kedvező migrációs trendekkel kalkulál). A készülő új településszerkezeti terv, az optimista forgatókönyvből kiindulva egy 30 ezer lakosú várossal kalkulál. A hatályos terv szerint beépítésre szánt területek, amint azt a Megalapozó munkarész kimutatta, a szükséges területkínálat többszörösét biztosítja. Ennek megfelelően új beépítésre szánt terület kijelölése csak korábban beépítésre kijelölt területek visszaminősítése mellett támogatható. Az ingatlanpiaci folyamatok arra engednek következtetni, hogy Ajkán elsősorban a **város északi részén és a belváros térségében van lakóingatlanok iránt kereslet**. Miközben indokolt a város törekvése, hogy **minden városrészben legyen kisebb-nagyobb mennyiségben új építési telek kínálat**, a szabályozás korábbiaknál erőteljesebb differenciálása feltétlenül indokolt.

A belváros térségében, Tósköberénd belváros közeli területein és Bakonygyepes területén inkább **közepesen intenzív beépítés irányába indokolt elmozdulni**. A többi településrész karakteréhez az alacsony intenzitású csoportos, kertvárosias környezet fenntartása illeszkedik. E városrészek kompaktságának megőrzése érdekében, de a nehezen becsülhető demográfiai folyamatok miatt is a

területek használatba vételét ütemezni szükséges, amihez az infrastruktúrafejlesztés ütemezése a megfelelő eszköz.

Hasonlóan bő területkínálattal rendelkezik a város **gazdasági területek** vonatkozásában. Az új településrendezési eszközök tervezésekor törekedni kell arra, hogy a jelentős forgalmat vonzó gazdasági tevékenységek az ipari parkban vagy a déli iparterületen koncentrálódjanak. A **Torna-patak, a Széles-víz és a Csigere-patak tagoló szerepét meg kell őrizni**: a patakok ma a legtöbb helyen markáns határt jelentenek a gazdasági területek és a városias területek között, ezt a tiszta struktúrát a lehető legnagyobb mértékben fenn kell tartani.

A tiszta struktúra megőrzése érdekében a településszerkezeti tervben vizsgálni szükséges, hogy a hatályos tervben gazdasági területként szabályozott, de sem az ipari parkhoz, sem a rendszerváltás előttről megörökölt ipari területekhez nem tartozó kijelölések közül melyiknél indokolt a gazdasági területként történő szabályozás. Ott, **ahol a kiskereskedelem szerepe domináns, indokolt olyan szabályozást előnyben részesíteni, ami ezt a szerepet erősíti** (lásd Tesco térsége, Bakonygyepes 8-as út térsége). Hasonlóan vizsgálendő a kisebb zárványterületek gazdasági terület besorolásának indokoltsága, **szem előtt tartva a falusias településrészek kisléptékű helyi gazdaságának igényeit**.

Ajka 2030-ra **40%-kal kívánja csökkenteni a széndioxid kibocsátását**, amit

- energiahatékonysági beruházásokkal, az új építések esetén a „közel nulla energia igény” követelmény következetes érvényesítésével,
- a megújuló energiaforrások részarányának növelésével,
- továbbá az alacsony széndioxid kibocsátású közlekedés feltételeinek markáns javításával kívánja elérni.

Pontosabb adatok az elkészíteni tervezett SECAP alapján határozhatók meg.

A megújulók részarányának növelésében- a jelenlegi jogi és piaci környezet alapján a **napenergia hasznosítása kiemelt szerepet játszik**. Ennek egy része **épületeken elhelyezett rendszereket** jelent, aminek feltételét a szabályozási tervnek és a helyi építési szabályzatnak kell kialakítani. A másik részét a **napenergia parkok** jelentik, amelyek elhelyezéséhez a településszerkezeti terv biztosít majd területet. Ezt Ajka rendszerbe szervezeten, egyrészt az erre alkalmas iszaptározók területének hasznosításával, másrészt a várost átszelő átviteli-távvezeték hálózatok egyéb célra korlátozottan használható pufferterületeit kívánja hasznosítani.

A koncepció fontos eleme a **kék-zöld infrastruktúra kialakítása, szerkezetalakító, védelmi, rekreációs, mikroklimatikus, ökológia szerepeinek megerősítése**. Az új településszerkezeti tervben ezt az elvet következetesen szükséges érvényesíteni. Ezzel szorosan összefügg a klíma változás hatásaira való felkészülést szolgáló **csapadékvíz-gazdálkodási rendszer, ami a korábbiaknál sokkal inkább épít a csapadékvíz helyben történő elszívárogtatására**. Erre a város nagy összefüggő zöldfelületei és a tagolt településszerkezet jó lehetőséget kínálnak. A megvalósítás hosszú időt vesz igénybe, de a településrendezési eszközök készítése során a feltételeket biztosítani kell.

Finomhangolás szükséges a városközpont és a modern városépítészeti értékeket őrző lakótelepek területén. Ehhez részben a **2015-ben készült értékkataszter**, de még inkább az **örökségvédelmi hatástanulmányt megalapozó és az értékkataszter pontosítására javaslatot is megfogalmazó kritikai értékelemzés**, majd az ezek alapján készülő **Települési Arculati Kézikönyv (TAK)** nyújtja a szükséges támpontokat. A városközpontban a város kiemelt célja a **központ és a Torna-patak kapcsolatának erősítése**, továbbá az **Alkotmány utca bevásárló utca jellegének erősítése**. A szélesen értelmezett **városközpont elszigetelt részeinek összekapcsolása, a parkolási rendszer újragondolása** a központ, különös tekintettel a **Szabadság tér környéki, jelentős gyalogosforgalmú területek forgalmi terhelése mérséklése** érdekében a finomhangolás egyik jelentős kihívása. A belváros teherforgalmának csökkentését hosszú távon a várost elkerülő út kialakításával tervezi az önkormányzat megvalósítani. Ennek nyomvonalát a jelenlegi településszerkezeti terv nem tartalmazza, így az új tervben kell a helyet biztosítani annak tudatában, hogy megvalósítása csak

távlatban reális. Így a tervnek a városközponti gyalogoskomfort javítására rövid távú, alternatív megoldásokat is kínálnia kell. Viszonylag jelentős költségű, de 2030-ra nyugodt szívvel ütemezhető a **Béke utca-Téglagyári utca nyomvonal és az Alkotmány utca-Kinizsi utca nyomvonal összekötése**. A településrendezési eszközökben szereplő Béke utcai híd ezt a célt szolgálja.

A reziliens Torna-völgyben kiemelt prioritás az alacsony széndioxid kibocsátású közlekedés feltételeinek markáns javítása. Ennek érdekében középtávon a közösségi és a kerékpáros közlekedés feltételeit tudja a város javítani, hosszabb távon a járműtechnológiai innovációk elterjedéséhez szükséges infrastruktúrára is szükség van (időszak végén). A középtávra tervező településrendezési eszközökben jelenleg az alábbi fejlesztések feltételeit szükséges biztosítani:

- folytonos térségi kerékpáros-hálózat, amely hatékonyan szolgálja a hivatásforgalmat és a rekreációs igényeket; ennek részeként, tekintettel a városon belüli nagy távolságokra és az elektromos kerékpárok számának már belátható időn belül várható, részben a koncepció által is támogatott (lásd szociális célok) növekedésére – biztosítani kell:
 - a főbb útvonalakon a „kerékpáros gyorsforgalmi út” kialakításának lehetőségét (előzés lehetősége, keresztező gyalogosforgalom biztonsága);
 - fontos célpontokon (városközpont, autóbusz állomás, vasútállomás, bevásárlóközpont, Városliget-strand, kórház) elektromos kerékpár töltőállomás és az átlagnál drágább járművek biztonságos tárolásának lehetőségét;
- annak lehetőségét, hogy a városi buszok mellett a lehető legtöbb térségi járat rendelkezzen megállóval a vasútállomás közelében;
- parkolás lehetőségét a vasútállomás térségében elektromos autó töltőkonzollal.

2.6. A KONCEPCIÓ SZÁMOKBAN

	2011	2030	REFERENCIA/INDOKLÁS
lakónépesség	29 ezer	pesszimista 25 ezer optimista 30 ezer	pesszimista: demográfiai előreszámítás optimista: ösztönzött betelepülés
munkaerőpiaci vonzaskörzet	30 település 50 ezer lakos	30-35 település 40 ezer/50 ezer lakos	nincsenek potenciális versenytársak népesedési trendek és a vonzott települések számának függvénye
diplomás aránya	11%	eléri a megyei járásközpontok átlagát (2011-ben 16%)	oktatás-képzés horizontális cél, zászólóshajós program
legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek aránya	26%	nem haladja meg a megyei járásközpontok átlagát (2011-ben 22%)	
fejleszthető lakóterület-kínálat	≈161 hektár+43 hektár tartalék	≈161 hektár	Tartalékterület kijelölése nem indokolt, új kijelölés esetén máshol visszaminősítés, differenciálás, mérsékelt intenzifikálás, ütemezett fejlesztés
fejleszthető gazdasági terület-kínálat	≈178 hektár	Az elkerülő út megépítése előtt max 178 hektár	új kijelölés csak az elkerülő út megépülése után javasolt. A jellemzően kiskereskedelmi, irodai területeket javasolt vegyes területbe átsorolni
CO₂ kibocsátás	2009-ben 100%	2009. évi kibocsátáshoz képest 40%-kal csökken	Európai Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségének vállalása
víztestek állapota	Vgygt* szerint (2015)	Vgygt* szerint (2027)	Marcal tervezési alegység 2016-ban jóváhagyott vízgyűjtőgazd-i terve alapján

* Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

2.7. VÁROSRÉSZEK TERVEZETT BERUHÁZÁSAI

Központi városrész	- Városházak és Torna-patak kapcsolat erősítése és a Torna-patak központi szakasz rehabilitációja, Torna-patak zöldfolyosó- és térségi kapcsolati szerepének erősítése - Béke utcai híd megépítése, Alkotmány utca és vasútállomás térségének rehabilitációja, - Városházak elszigetelt részeinek összekapcsolása, gyalogos- és kerékpáros-komfort javítása, parkolási rendszer fejlesztése - Sportközpont funkcióbővítő fejlesztése, sport és rekreációgazdaság, városligeti szálloda megépítése, Széles-patak zöldfolyó-szerepének erősítése, kerékpáros- és gyalogos kapcsolat - Lakótelepi energiahatékonysági fejlesztések befejezése, - csapadékvíz-gazdálkodási rendszer belvárosi rendszerelemeinek kialakítása a zöldfelületi rendszer fejlesztésével és a városépítészeti értékek érvényesülését segítő beavatkozásokkal összehangoltan, rákapcsolódás a kék-zöld folyosókra - Közepesen intenzív lakóterületfejlesztések a piaci kereslet függvényében ütemezetten (Városliget, Babucska dűlő, foghíjak) - Üveggyár integrált fejlesztési koncepció és program kidolgozása és megvalósítása (tulajdonosi szándék esetén)

Bakonygyepes- Ajkarendek	- M8 elkerülő, bakonygyepesi elkerülő út szakasz kiépítése - Községközpontok funkciógazdagítása, két központ kapcsolatának javítása, 8-as út menti beépítésre területek felértékelődésének elősegítése - Közepes intenzitású lakóterület-fejlesztés - Csigere-patak menti zöldfolyosó tagoló és kapcsolati szerepének megerősítése, Nomádia+halastó integrált rekreációs fejlesztés, Forrás utca mentén természetvédelmi tanösvény
Ipari park- kereskedelmi központ	- Ipari park: szakképzési és innovációs központ megépítése, naperőmű-park fejlesztés, térségi logisztikai fejlesztés, keleti rész infrastrukturális fejlesztése, jármű- és mechatronikai klaszter bővülésének ösztönzése - Kereskedelmi központ: további iparcikk kereskedelem (még hiányzó szegmensek) betelepülésének ösztönzése, terület mikroklimájának, gyalogos- és kerékpáros komfortjának javítása, lombkorona-tömeg markáns növelése
Tósokberénd	- Alközpont (Batthyány tér-Liszt Ferenc utca) és helyi szociális szövetkezet, - Közepesen intenzív lakóterületek energiahatékonysági megújítása, Széchenyi utca műszaki állapot fejlesztése, fásítás, Úttörő tér közösségi térré fejlesztése, záportározó térségében szabadidő park kialakítása, - Kerékpáros kapcsolat a szabadidőpark-sportközpont-Városliget között - Energiafolyosó – megújuló energiatermelő beruházások, Erőmű korszerűsítéséhez kapcsolódóan - Elkerülő út középső szakasz megépítése
Padragút	- Alközpont és helyi gazdaság fejlesztése, integrált szociális rehabilitáció, - Értéktörő intézkedések a védelemre érdemes falusias területen, - Közepesen intenzív beépítésű lakóterületek energiahatékonysági felújítása, felértékelése - (Elektromos) kerékpáros közlekedés fejlesztése,
Bódé	- Bódé alközpont kialakítása, - Kandó lakótelep elszigeteltségének oldása (új bódéi központhoz gyalogskapcsolat), Kandó lakótelep energiahatékonysági, csapadékvízgazdálkodási és közterületi megújítása, Szentgyörgyi szakiskola fejlesztése - Csikólegelő víztorony környezetében panoráma pont és közösségi hely fejlesztése
Csingervölgy	- Csingervölgyi út felújítása, közösségi közlekedés és (elektromos) kerékpáros közlekedés fejlesztése, komplex Alsócsingervölgy program kidolgozása a helyi lakosokkal, szakiskolával, ütemezett megvalósítás (szociális rehabilitáció, turisztika, helyi gazdaság, örökségvédelem, energiahatékonyság, csapadékvíz-gazdálkodás, közterületfejlesztés stb).
Déli gazdasági terület	- Erőmű korszerűsítése - Szent István út-bauxitos út közötti elkerülő út szakasz megépítése, Csékúttal szomszédos területek megtisztítása, vasúti logisztika vagy arra épülő tiszta ipar fejlesztése fejlesztése, - Naperőműpark építése a zagyarázón - Elkerülő út tósokberéndi szakasz megépítése

2.8. SZERKEZETALAKÍTÁS ÉS INFRASTRUKTÚRAFEJLESZTÉS

Kék-zöld infrastruktúra	Integrált fejlesztések keretében - szélsőséges vízjárási és időjárási viszonyokra felkészülés+ víztestek jó állapotának elérését szolgáló ütemezett fejlesztések térségi együttműködésben - patakok szerkezetalkító szerepének erősítése : kapcsolat és tagolás - patakmenti teürletek ökológiai, rekreációs, város- és tájképi fejlesztése - lakótelepi esőkert kialakítása a MASZOBAL és/vagy a Móra Ferenc utcai (volt Marton Sándor) lakótelepen, Bódé új közösségi területén (helyi lakosság bevonásával) - zászólóshajó projekt: Torna-patak városközponti szakaszának rehabilitációja, városközpont és a patak kapcsolatának erősítése
IKT	- nagysebességű hálózat kiépítése Ajkán, az elővárosi településeken, az egész Torna-völgyben - ingyenes wifi hozzáférés a városközpont közintézményeinek nyilvános tereiben és a közterületein - integrált IKT vezérlésű városüzemeltetési rendszer ütemezett kiépítése
Energetika	- Naperőmű parkok fejlesztése (betáplálás a regionális átviteli hálózatba (város energiaháztartását csak közvetetten befolyásolja) - Bakony erőmű korszerűsítése – “tisza energia alapú” távhőszolgáltatás a lakótelepeken - Fenntartható energetikai és klímaadaptációs cselekvési terv kidolgozása (SECAP), TERV intézkedéseinek megvalósítása - Elektromos kerékpár használathoz központi helyeken (városközpont, autóbuszállomás, kórház, sportpályák) napenergia töltőállomás (a szociális elektromos kerékpár programmal összhangban), vizsgálendő a helyi buszok elektromos buszra cserélése az egyébként is esedékes járműcsere időpontjában várhatóan 2025 után – ha a trendek igazolják - felkészülés az elektromos autók, autóbuszok, teherjárművek nagyarányú elterjedésére
Közlekedés	- Intelligens Városi Közlekedésfejlesztési Program (SUMP) kidolgozása és megvalósítása a MÁV-val, a VOLÁN-nal és a vonzáskörzet településeivel - M8-as elkerülő építése, tervezett városi elkerülő szakaszos megvalósítása 1. ütem: Szent István út-bauxitos út (kétszintű vasúti csomópont megépítése a vasútfejlesztés keretében, 2020-ig, EU, saját és esetleges TOP forrásból) 2. ütem: Bakonygyepesi elkerülő szakasz megépítése az M8-as project keretében 3. ütem: Tósokberéndi szakasz kiépítése két szakaszban, forrás rendelkezésre állása esetén - Városi és Torna-völgyi kerékpározás fejlesztése – hivatásforgalmi és rekreációs elemekkel

MELLÉKLET

*Településfejlesztési Konceptió Célrendszer összefoglalása, fejlesztési irányok,
program- és/vagy projektötletek bemutatása, tematikus besorolása*

AJKA 2030 - A PERSPEKTÍVIKUS TORNA-VÖLGY "FŐVÁROSA"

STRATÉGIAI CÉL	PRIORITÁS	FEJLESZTÉSI IRÁNYOK, PROGRAM ÉS/VAGY PROJEKTÖTLETEK A STRATÉGIAI CÉLOK ÉS A PRIORITÁSOK ÉRTELMEZHETŐSÉGE ÉRDEKÉBEN	Gazdaság foglalk.	Városüze- meltetés	Térség- központi szerep	Oktatás- szak- képzés	Egészség- politika	Szociál- politika	Környezet- energia	Kultúra- sport- rekreáció- turizmus				
HORIZONTÁLIS CÉL - INTELLIGENS AJKA														
H1. IKT Technológia vívmányaira épülő smart régió	Smart City (Okos Város) rendszer stratégia és cselekvési terv kidolgozása és időarányos megvalósítása	Város (majd ütemezetten: 1. járás 2. elővárosi települések 3. Torna-völgy települései) térinformatikai rendszerének továbbfejlesztése, felépítése, e-kormányzás kiteljesítése Belvárosi intézmények nyilvános tereiben és közterületeken ingyenes wifi hozzáférés biztosítása Okos mobilitási rendszer kialakítása a tervezett Fenntartható Energia és Klímaalkalmazkodási Terv (SECAP) alapján												
	XXI. században érvényesíthető tudás, tudatosság, készségek <i>a következő 15 év zászlóshajó projektje</i>	Kiváló minőségű tudás- és készségfejlesztéshez való hozzáférés érdekében iskolák, civil szervezetek, közművelődési intézmények, vállalkozások, és a megye felsőfokú oktatási intézményei közötti együttműködésre épülő innovatív oktatási-képzési stratégiák, cselekvési tervek kidolgozása, megvalósítása Oktatók, szakoktatók, pedagógusok folyamatos továbbbképzése, európai normák és módszerek megismertetése, alkalmazásának támogatása, motiválása, sikereik elismerése, számukra biztonságos pénzügyi, szociális (lakhatási), továbbfejlődési környezet kialakítása												
	I. ÁTFOGÓ CÉL - XXI. SZÁZADI IPARI VÁROSTÉRSÉG													
	I.1. Tartósan versenyképes feldolgozóipar és foglalkoztatás	Versenyképes munkaerő	Felsőfokú duális képzésben résztvevő vállalkozások és egyetemi/főiskolai hallgatók körének bővítése A folyamatosan változó piaci környezethez való alkalmazkodásra képes fiatalokat kibocsátó, korszerű középfokú oktatás és szakképzés Élethosszig való tanulás, felnőttképzés rendszerének kialakítása és működtetése Alacsonyan képzett aktív korúak készségfejlesztése (foglalkoztatási paktumhoz kapcsolódóan) Igényvezérelt digitális készségek kiemelt fejlesztése minden generáció számára (iskolai és iskolán kívüli szervezeti keretek között)											
Versenyképes munkahely <i>vállalakozások felelőssége, a város kezdeményez, ösztönöz (díjak, nyilvánosság, kiegészítő támogatások)</i>			Fizetések közelítése a megyeszékhelyéhez, egyénre szabott béren kívüli juttatások rendszerének ösztönzése: továbbbképzés-karrierépítés támogatása, sajátos minőségek (családbarát, kerékpáros, zöld stb munkahely cím) ösztönzése, Egészségfenntartás, wellness szolgáltatások, sportolás, diagnosztika, stb támogatása béren kívüli juttatások keretében; toleráns, megkülönböztetés mentes munkáltatói attitűd, e téren társadalmi felelősségvállalási projektek											
			Versenyképes városi miliő	Életmód és jövedelemszintnek megfelelő lakáskínálat, lakhatási feltételek biztosítása Iskoláztatás, gyermekintézmények fejlesztése, nagyobb cégek általi támogatás alapján "saját céges bölcsödei, óvodai helyek" biztosítása Szabadidős, rekreációs kínálat, piaci szereplők általi átlátható mecenatúrávállalás fokozása Megkülönböztetés mentes attitűd fejlesztése, vállalkozások társadalmi felelősségvállalási projektjében partnerség Kulturális kínálatok bővítése, piaci szereplők általi mecenatúrávállalás fokozása Egészségügyi ellátás színvonalának fejlesztése, egészségügyi és wellness szolgáltatások ösztönzése, cégek bevonása										
				Versenyképes városi miliő	Életmód és jövedelemszintnek megfelelő lakáskínálat, lakhatási feltételek biztosítása Iskoláztatás, gyermekintézmények fejlesztése, nagyobb cégek általi támogatás alapján "saját céges bölcsödei, óvodai helyek" biztosítása Szabadidős, rekreációs kínálat, piaci szereplők általi átlátható mecenatúrávállalás fokozása Megkülönböztetés mentes attitűd fejlesztése, vállalkozások társadalmi felelősségvállalási projektjében partnerség Kulturális kínálatok bővítése, piaci szereplők általi mecenatúrávállalás fokozása Egészségügyi ellátás színvonalának fejlesztése, egészségügyi és wellness szolgáltatások ösztönzése, cégek bevonása									
					Komplex munkaerőpiaci menedzsment	Oktatás-fejlesztő központ és inkubátorház létrehozása és működési feltételeinek kialakítása Felsőfokú duális képzés menedzselése, ösztönzése, vállalatok bekapcsolódását támogató tanácsadás, ügyintézés, koordináció Szakképzési platform elindítása – „versenyképes munkahely-versenyképes munkaerő stratégia" kidolgozása és végrehajtása								
		Jármű és mechatronikai ágazat területi koncentrációjában rejlő előnyök kiaknázása				Jármű és mechatronikai ágazatot kiszolgáló korszerű logisztika fejlesztése Térségi együttműködésre építhető hatékonyságnövelő intézkedések: pl. felnőttképzési igények összehangolása, állásbörzék, triple helix (közszféra-egyetem-piaci szereplők) kapcsolatok stb								
S3 stratégia végrehajtása ajkai teendőinek menedzselése						K+F eredmények ipari hasznosításának elősegítése, innovációk piacra jutásának ösztönzése, támogatása Hagyományos brand-ek felélesztése, újraépítése: üvegipar – brandrenewálsz stratégia és cselekvési terv kidolgozása, végrehajtása; alumíniumipar új lehetőségeinek feltárása – pl. körforgásos gazdaság K+F eredményeinek hasznosítása								
			I.3 Dinamikusan fejlődő zöldenergia-ipar			Erőmű korszerűsítése	Tulajdonosváltás miatt nem állnak rendelkezésre információk							
				Piaci szereplők beruházásai		Naperőmű-park fejlesztési szándékok: ipari park - 20 MW, Damjanich u. szürkeiszap-tározó - 3-4 MW Vállalkozások energiaigény kielégítésében megújuló energiaforrások részarányának növelése Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv kidolgozása (SECAP): 2030-ig legalább 40% széndioxid kibocsátás csökkentés								
					Önkormányzati és lakossági szektor beruházásai	Intézmények megújuló arányának növelése – megkezdett program folytatása Új épületekkel szembeni jogszabályi elvárásoknak megfelelően a fosszilis energiaigény minimalizálása (piaci szektor 2018/önkormányzati szektor 2021)								
	I.4. Bővülő szolgáltatási szektor, város-vidék kapcsolatra épülő térséggazdaság közszolgáltatások, piaci, non-profit szolgáltatók közötti határok elmosódása	Térségi gazdaság verseny-képességének növelése				Vonzerő növelő szolgáltatások, pl. nyitva tartás módosítása, házhoz szállítás, hétvégi szolgáltatás, online lehetőségek stb. Kereskedők együttműködésének intézményesítése, "üzletutca akciók" speciális napokhoz kapcsolódóan, tudatos vásárlói magatartás fejlesztése Egészségügyi-wellness szolgáltatást nyújtó piaci szereplők – együttműködések lehetősége közintézményekkel, munkahelyekkel (béren kívüli juttatás) Kultúrafinanszírozás: mecenatúra-rendszer erősödése; piacosított kulturális kínálatok (felhajtó erő a turisztika és vendéglátás számára)								
Közszolgáltatások, piaci, non-profit szolgáltatók együttműködésére épülő, térségi szinten szervezett, korszerű szolgáltatási rendszer						Sport- és rekreáció ipar és ráépül turizmus fejlesztése Piaci alapú oktatási-képzési szolgáltatások ösztönzése (ösztöndíjak, foglalkoztatási paktum, foglalkoztatottak céges továbbbképzése) A három szektor együttműködése az idősgondozásban – jelentős foglalkoztatási potenciál alacsonyan képzettek számára Városüzemeltetés korszerűsítése – smart rendszerek, elővárosi településekkel közös működtetés rendszerének felépítése Ösztönző, támogató szabályozási és nyomon követési rendszer kialakítása az országos jogszabályokkal összhangban Kihasználatlan humán erőforrás- és ingatlan-, jármű-, egyéb eszköz kapacitások kihasználásának ösztönzése társadalmilag hasznos, non-profit tevékenységekhez								
			Közösségi médiák használatára építő megosztásos gazdaság ösztönzése			Szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlősége, közösség számára hasznos, kreatív miliőt fejlesztő kezdeményezések ösztönzése Térségi termékek és szolgáltatások értékesítését szolgáló közvetlen termelő/szolgáltató -fogyasztó körök felépítése Szabályozott és nyomon követett megosztásos gazdasági tevékenységek ösztönzése érdekében közösségi médiafelületek professzionális használatának képzése, ilyen jellegű képzések ösztönzése								

AJKA 2030 - A PERSPEKTÍVIKUS TORNA-VÖLGY "FŐVÁROSA"

STRATÉGIAI CÉL	PRIORITÁS	FEJLESZTÉSI IRÁNYOK, PROGRAM ÉS/VAGY PROJEKTÖTLETEK A STRATÉGIAI CÉLOK ÉS A PRIORITÁSOK ÉRTELMEZHETŐSÉGE ÉRDEKÉBEN	Gazdaság fogalk.	Városüze- meltetés	Térség- központi szerep	Oktatás- szak- képzés	Egészség- politika	Szociál- politika	Környezet- energia	Kultúra- sport- rekreáció- turizmus
III. ÁTFOGÓ CÉL/1 - REZILIENS TORNA-VÖLGY - KÖRNYEZETI DIMENZIÓ										
III.1. Klímatudatos, hatékony térhasználatra ösztönző térszerkezet	szerkezetalakítási célok érvényesítése a településszerkezeti terv és az ITS soron következő felülvizsgálata során	A növekvő gyakoriságú szélsőséges időjárási és vízjárási helyzeteket, a rekreációs igényeket, a városi környezet minőségét és a természetvédelmi-zöldfelületfejlesztési célokat integráltan kezelő kék-zöld infrastruktúra kialakításának megalapozása								
		Biológiaiilag aktív és rekreációs területek folytonos hálózatának, környező térségekkel való kapcsolat kialakításának szerkezeti tervi feltételei								
		Alacsony széndioxid kibocsátású közlekedési rendszer városszerkezeti megalapozása								
		Zöldenergia-termelés településszerkezeti feltételeinek biztosítása								
		Meglévő beépítésre szánt területek használati hatékonyságának növelése								
	Együttműködések felépítése a szerkezetalakítási célok térségi feltételeinek biztosítása érdekében	Torna-patak vízgyűjtője által érintett települések közötti együttműködés intézményesítése								
		Állami szervezetekkel, civilszervezetekkel egyeztetések kezdeményezése a tervezett fejlesztések és a város céljainak összehangolása érdekében (MÁV, Magyar Közút, Vízügy, kerékpáros szervezetek, stb)								
		Településüzemeltetésben résztvevő önkormányzati tulajdonú szervezetek tevékenységének összehangolása, IKT vívmányok érvényesítése a smart city program keretében								
	Kék-zöld infrastruktúra, Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv (SECAP) klímaadaptációs elemeinek érvényesítése	Marcal vízgyűjtő tervezési alegység vízgyűjtőgazdálkodási terve szerint "jó állapot" elérése a Torna-patak vízgyűjtőjén 2027-ig: Víz tisztaság, élőhelyek zavartalansága, ökológiaiilag szükséges vízmennyiség biztosítása a Vízig-gel együttműködve, önkormányzati feladatokban gesztori szerepvállalás								
		Patak-völgyek ütemezett zöldfolyosóvá fejlesztése, szerkezetalakító, rekreációs szerepük erősítése, vidéki terekkel való kapcsolatépítés								
		Korszerű, a zöldfelület fenntartás és a csapadékvíz-gazdálkodás integrált rendszeréhez szükséges infrastrukturális és háttérfejlesztések								
		Az ingatlanokra vonatkozó releváns szabályozás beépítése a a szabályozási terv készülő felülvizsgálatába (csapadékvíz telken belüli tárolása)								
		Torna-patak városközponti szakasz rehabilitációja, városközpont és patak kapcsolatának erősítése, 2014. évihez hasonló árvizek megelőzése érdekében mederrendezés								
	Az egyes patakok és patak-völgyek specifikus fejlesztései	Széles-víz menti rekreációs folyosó kialakítása, tervezett tóskoberéndi záportároló térsége, sportközpont, Városliget, ajkarendeki szőlők kerékpáros kapcsolatának fejlesztése, a patak városszerkezeti tagoló szerepének megerősítése								
		Csigere-patak pufferszerpének megerősítése Bakonygyepes és az Ipari park között								
		Csinger-patak-völgy életminőség javító és turisztikai fejlesztési lehetőségeinek, Petőfi utca és Gyártelep utca közötti terület rekultivációjának, Kandó Kálmán lakótelep zárvány jellege oldási lehetőségének részletes vizsgálata, ütemezése, szerkezeti tervi intézkedések szükségességének azonosítása								
		Csinger-völgy pilot projektjeként Bódé központ fejlesztése a "zöldváros" elveknek megfelelő csapadékvíz-gazdálkodás kialakításával								
		M8 megépülésével a folyamatos haladás feltételeinek megteremtése, fékezésekből származó többletkibocsátások mérséklése								
	Alacsony széndioxid kibocsátású közlekedési rendszer a SECAP mobilitással kapcsolatos elemeinek érvényesítésével	Kerékpáros és parkolási infrastruktúra és szolgáltatásfejlesztés, közösségi közlekedés összehangolt fejlesztése, smart city lehetőségek								
		Tervezett vasútfejlesztéshez kacsolódóan állomásépület korszerűsítése, B+R, P+R funkciók kialakítása								
		Béke (Alkotmány utcai) híd megépítése a belváros forgalmi rendjének átalakíthatósága a vasútállomás buszokkal történő kedvezőbb elérhetősége érdekében								
		Bakonygyepes, a Belvárost és Padragkút területét elkerülő közúti nyomvonal ütemezett megvalósíthatóságának vizsgálata elsősorban a gazdasági célú szállítás gyorsabb áthaladása és a belváros terhelésének csökkentése érdekében								
		Lakótelepek energiahatékonysági beruházásainak befejezése, közepesen intenzív lakóterületek (Tóskberénd, Kandó Kálmán lakótelep stb) energetikai felújításának elindítása a helyzetnek megfelelő szervezeti-finanszírozási konstrukcióban								
	Ajka városszerkezeti adottságának kihasználása kialakítása - egy új "zöldenergia-brand" felépítése érdekében - "zöldenergia-folyosó"	Tervezett sportközpont üzemeltetéséhez szükséges napenergiapark kialakítása a sprotpályák térségében								
		Ipari parkban tervezett naperőmű beruházás								
		Zagytározók energetikai célú hasznosíthatának ösztönzése								
		Zöldenergia-folyosó a Belváros és Tóskberénd közötti puffertérületen, zöldenergia-beruházások ösztönzése a csatlakozó épületállomány vonatkozásában								
		A készülő szerkezeti tervben érvényesítendő elvek:								
	Kompakt településrészek	új beépítésre szánt terület kijelölése csak már korábban kijelölt, azonos nagyságrendű terület beépítésre nem szánt területté minősítése esetén lehetséges								
		lakóterületek mérsékelt intenzitásnövelése a Belváros térségében								
		gazdasági területek - profiltisztítás, koncentráció, rendszerszerűség erősítése; patakok tagoló szerepének megőrzése: Torna-patak és Széles-víz között csak kis léptékű helyi gazdaság; ipari park és rozsdaterületek kihasználásának ösztönzése								
		zagytározók energetikai vagy egyéb hasznosítási lehetőségeinek, megvalósíthatóságának vizsgálata, beruházások ösztönzése								

AJKA 2030 - A PERSPEKTÍVIKUS TORNA-VÖLGY "FŐVÁROSA"

STRATÉGIAI CÉL	PRIORITÁS	FEJLESZTÉSI IRÁNYOK, PROGRAM ÉS/VAGY PROJEKTÖTLETEK A STRATÉGIAI CÉLOK ÉS A PRIORITÁSOK ÉRTELMEZHETŐSÉGE ÉRDEKÉBEN	Gazdaság foglalk.	Városüze- meltetés	Térség- központi szerep	Oktatás- szak- képzés	Egészség- politika	Szociál- politika	Környezet- energia	Kultúra- sport- rekreáció- turizmus
III. ÁTFOGÓ CÉL/2 - REZILIENS TORNA-VÖLGY - TÁRSADALMI DIMENZIÓ										
III.2. Egyensúlyos társadalomszerkezet, egészséges emberkincs	Rugalmas alkalmazkodás a demográfiai folyamatokhoz	Elvándorlási kedvet mérséklő, helyben maradást motiváló stratégiák, cselekvési terv kidolgozása és megvalósítása: képzettségnek megfelelő munkához, vállalkozás indításhoz, testre szabott lakhatáshoz való hozzáférés támogatása (lásd még I.1. stratégiai cél)								
		Helyi hátrányos helyzetű és alacsonyabb státuszú népesség minél nagyobb részének integrálása: létbiztonság, lakhatás, képzés, gyermekintézmények, befogadó attitűd, városi szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlősége								
		Jól képzettek Ajkán történő munkavállalásának és letelepedésének ösztönzése, városba költözés motivációinak erősítése								
	Emberkincs egészségi állapotának átfogó javítása	Időskori aktivitás lehető leghosszabb idejű fenntartása, idős lakosok társadalmi szerepvállalásának ösztönzése, idősgondozás új szervezeti keretnek kialakítása a piaci és a non-profit szervezetek bevonásával, alacsonyan képzett munkarő célirányos képzésével								
		Aktív, sportos élet ösztönzése: természeti környezet fejlesztése, kerékpáros város, városi és térségi rekreációs kerékpáros nyomvonalak ütemezett kialakítása, meglévő sportlétesítmények fejlesztése, továbbiak építése, kiépülő rendszerek többcélú hasznosítása a fenntarthatóság érdekében (sportturisztika); szociálisan hátrányos helyzetűek és fogyatékkal élők számára a sportolás támogatása								
		Környezetegészségügyi fejlesztések megvalósításának előmozdítása: Erőmű fejlesztése, közlekedési rendszer fejlesztése, energiaszegénységet mérséklő, épületfizikai állapotokat javító felújítások (egészséges lakhatás) támogatása								
		Lakosság mentális egészségi állapotának javítását célzó szolgáltatások, civil kezdeményezések támogatása								
III. 3. Torna-völgyi kultúrtájak közötti szinergia, térségi identitás felépítése Reziliens Torna-völgy társadalmi dimenziója	Torna-völgy bevezetése a rekreációs-turisztikai piacra a térség és a közeli nagyvárosok lakossága számára	A rekreációs és turisztikai fejlesztés térségi együttműködésének felépítése, "bejáratása", a helyi (térségi) termékek és szolgáltatások iránti kereslet növelése, az életminőség, környezetminőség javító fejlesztések gazdasági fenntarthatóságának javítása érdekében								
		Jól ismert "brand"-ek összekapcsolása (Somló borai, Bakony természeti értékei, Balatonfelvidék öröksége, Művészetek völgye)								
		Az ismert kínálatok mellett a Torna-völgy sajátos kínálatának felépítése: vadászturizmus, bányászati és ipari örökség, természeti értékek, technikai sportok, várak, tavak, rendezvények								
		Ajka hivatás-, sport, és speciális szegmensekre irányuló kulturális turisztikai kínálatának felépítése a környező már ismert kínálatok és a szolgáltatások "farvizén", azok mellett fokozatosan bevezetve								
		Komplex kerékpáros rekreáció és turisztikai termék kialakítása								
		Rekreációs és turisztikai desztináció menedzsmment felállítása szükségességének vizsgálata								
		Térségi rekreációs szolgáltatások kihasználásának ösztönzése (béren kívüli juttatások közé beemelés, szociálisan rászorultak támogatása, "Torna-völgy kártya" a térség lakosainak, stb)								
III.4. Városhálózati kapcsolatok, regionális és nemzetközi beágyazottság	Városhálózati együttműködés	Régió hasonló nagyságú városaival való együttműködés felépítése								
		Közvetlen térség városaival (Devecser, Tapolca, Sümeg, esetleg Herend) való többoldalú együttműködés és munkamegosztás felépítése								
		Nagyvárosi kapcsolatok, különösen az innováció, a foglalkoztatás, a felsőfokú szakképzés és a rekreáció tekintetében (megyei TFK szerinti innovációs tengelyek)								
		M8-as nemzetközi folyosó és a TEN-T európai vasúti áruszállítási folyosó menti együttműködések								
		Testvérvárosokkal való együttműködés területeinek bővítése								
		Iskolák nemzetközi kapcsolatépítési törekvéseinek támogatása								
		Hazai és nemzetközi rendzvényturizmus fejlesztése: meglévő és új fesztiválok (lásd Arany Deszka), ipari vásárok, sportrendezvények, stb.								